

Hektor in 2005

Evaluatie aanpak drugsoverlast in Venlo

J. Snippe, H. Naayer, B. Bieleman

Juli 2006

INTRAVAL

Groningen-Rotterdam

COLOFON

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail *info@intraval.nl*

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
Sint Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 184
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

Juli 2006

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: J. Snippe, H. Naayer, B. Bieleman
Opmaak: H. Naayer
Druk: Repro GMW
Opdrachtgever: Gemeente Venlo/Ministerie van Justitie (WODC)

ISBN 90 77115 86 2

© 2006 WODC, ministerie van Justitie, auteursrechten voorbehouden.

VOORWOORD

Venlo heeft sinds eind vorige eeuw te maken met omvangrijke (soft)drugsoverlast. Een belangrijke oorzaak is het grote aantal Duitse drugstoeristen dat frequent de binnenstad bezoekt. Met de meerzijdige aanpakstrategie Hektor is tussen 2001 en 2004 de overlast en criminaliteit die samenhangt met de handel in verdovende middelen bestreden.

In 2005 is Hektor voortgezet. In opdracht van de gemeente Venlo en het Wetenschappelijk Onderzoeks- en DocumentatieCentrum (WODC) van het ministerie van Justitie heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL Hektor in 2005 geëvalueerd. In de evaluatie wordt aandacht besteed aan de inspanningen en de resultaten van het project. Tevens heeft voor het jaar 2005 een procesevaluatie plaatsgevonden. Deze gaat in op de implementatie en de uitvoering van de gewijzigde beleidskoers.

Het onderzoek is uitgevoerd door de senioronderzoeker J. Snippe, geassisteerd door de onderzoekers H. Naayer, M. Hoorn en J. Sikkema, onder verantwoordelijkheid van B. Bieleman.

Graag willen wij de leden van de begeleidingscommissie bedanken voor de enthousiaste en constructieve wijze waarop zij het onderzoek hebben begeleid. De commissie bestond uit: voorzitter prof. dr. B. de Ruyver (Universiteit van Gent); dr. D.J. Korf (Universiteit van Amsterdam); mw. dr. M.M.J. van Ooyen-Houben (Ministerie van Justitie, WODC); J.L. Luijs (Ministerie van Justitie, DGI/V/VSAD); en F.C.M. Schreurs (gemeente Venlo). Verder gaat onze dank uit naar politie, gemeente en OM voor de geleverde registratiegegevens en de geïnterviewden, zonder wie dit onderzoek niet mogelijk was geweest.

Namens INTRAVAL,

Bert Bieleman
Jacco Snippe
Harm Naayer

Groningen-Rotterdam

Juli 2006

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdstuk 1 Inleiding	1
1.1 Hektor	1
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	3
1.3 Onderzoeksopzet	3
1.4 Indeling rapport	7
Hoofdstuk 2 Hektor 2005	9
2.1 Werkplan	9
2.2 Aanvullend beleid	10
2.3 Schematisch overzicht beleidsveronderstellingen	13
Hoofdstuk 3 Proces 2005	15
3.1 Organisatiestructuur	15
3.2 Handhavingsspoor	17
3.3 Coffeeshopspoor	21
3.4 Vastgoedspoor	22
3.5 Inbedding in staande organisatie	23
3.6 Beoogde aanvullingen	27
Hoofdstuk 4 Inspanningen	29
4.1 Handhaving	29
4.2 Coffeeshopbeleid	38
4.3 Vast en Goed	40
Hoofdstuk 5 Resultaten	41
5.1 Drugsoverlast	41
5.2 Gevolgen drugsoverlast	46
5.3 Verplaatsing	49
Hoofdstuk 6 Samenvatting en conclusies	53
6.1 Aanpak	53
6.2 Resultaten	56
6.3 Succes- en faalfactoren	57
6.4 Onvoorziene resultaten en verplaatsingseffecten	58
6.5 Ten slotte	59
Literatuur	61

1. INLEIDING

Venlo heeft als grensstad te maken met een omvangrijk softdrugstoerisme. De gedoogde en niet gedoogde verkooppunten van softdrugs hebben een grote aantrekkingskracht op vooral jonge Duitse toeristen die in grote aantallen de binnenstad van Venlo bezoeken. Vraag en aanbod concentreerden zich in een klein deel van de binnenstad. In dit gebied, Q4 genaamd, ging de handel gepaard met een omvangrijke en toenemende drugsoverlast en -criminaliteit. Naast de verkoop van softdrugs vanuit gedoogde coffeeshops vond de drugshandel vaak ook plaats vanuit andere panden. Om de vooral Duitse kopers van drugs naar deze panden te krijgen, waren op straat in Q4 drugsrunners actief. Zij spraken bezoekers, maar ook inwoners van Venlo, op hinderlijke wijze aan en hingen gedurende de openingstijden van de gedoogde coffeeshops in groepen op straat rond. Door de grote aantallen bezoekers was er vaak sprake van verkeers-, parkeer- en geluidsoverlast. Daarnaast werd openlijk drugs gebruikt en de straat en trottoirs door bijvoorbeeld urineren vervuild. Naast een verwaarloosd straatbeeld door achterstallig onderhoud van direct of indirect aan drugshandel gerelateerde panden leidde de aanwezigheid van grote aantallen kopers van drugs, drugsrunners en drugsdealers bij de bewoners tot gevoelens van onveiligheid en ergernis over het voortdurende lawaai.

1.1 Hektor

Met de meerzijdige aanpakstrategie Hektor, die in 2001 is gestart, is de overlast en criminaliteit die samenhangt met de handel in verdovende middelen bestreden. Voor de aanpak van de drugsproblematiek in Venlo is een drie sporen beleid ontwikkeld dat zich richt op de handhaving, het vastgoed (Vast en Goed) en het coffeeshopbeleid. Bij het handhavingsspoor gaat het om de activiteiten: strafrechtelijke handhaving (met name in de openbare ruimte); bestuurlijke handhaving (met name opsporen en sluiten van niet gedoogde verkooppunten); en de aanpak van middencriminaliteit. Bij het vastgoedspoor zijn de activiteiten gericht op het verwerven, herbesteden, herontwikkelen en het ontwikkelen van een visie voor de herinrichting van de probleemgebieden. De voornaamste activiteit van het coffeeshopspoor is de uitbreiding van de bestaande gedoogde situatie (vijf coffeeshops) met twee nieuwe coffeeshops in de periferie van Venlo op experimentele basis.

Voor de evaluatie van Hektor is in 2001/2002 een eerste meting uitgevoerd. In deze eerste meting zijn indicatoren vastgesteld die geschikt zijn om de resultaten te meten (Snippe en Bieleman 2002). In 2003/2004 is een tussentijdse meting uitgevoerd met dezelfde indicatoren (Snippe e.a. 2004). Het algemene beeld dat uit de eindmeting in 2005 naar voren komt is dat de inspanningsresultaten aan het eind van de projectperiode grotendeels zijn gerealiseerd, maar dat de uitvoering niet geheel conform plan is verlopen en dat nog niet alle gestelde einddoelen zijn gerealiseerd (Snippe e.a. 2005). De overlastmeldingen zijn weliswaar teruggelopen, maar de criminaliteit tegenover ondernemers en de veiligheidsbeleving van binnenstadbewoners laten nog weinig verandering zien. Een deel van de op straat dealende jongeren verblijft nog steeds in de binnenstad. Uit de evaluatie van de verplaatsing van twee coffeeshops uit de binnenstad, die sinds september en november 2004 in de periferie van de gemeente zijn gevestigd, blijkt echter dat sindsdien een groot deel van de softdrugstoeristen niet meer naar de binnenstad komt voor softdrugs (Bieleman e.a. 2006). De drugsoverlast die bewoners ervaren is er dan ook sterk verminderd. Ondanks de sterke terugloop in bezoekers van coffeeshops zijn de

onveiligheidsgevoelens van de binnenstadbewoners rond de voormalige coffeeshoplocaties niet aantoonbaar gedaald. De onveiligheidsgevoelens hangen vermoedelijk minder samen met de vooral Duitse bezoekers van coffeeshops en wellicht meer met de drugsdealande jongeren.

Proces

In het kader van Hektor is in de periode 2001-2004 een groot aantal inspanningen verricht, waarbij diverse instanties intensief samenwerken met het doel de drugsoverlast in Venlo substantieel te verminderen. De meest intensieve vormen van samenwerking doen zich vanaf de start van Hektor voor bij het spoor handhaving, waarbij het hiervoor opgerichte samenwerkingsverband van de handhavende instanties (gemeente, politie, justitie en belastingdienst), het zogenoemde Van Bommelslaboratorium, bij de uitvoering van de maatregelen een prominente rol speelt. De beide andere sporen komen trager op gang. Met name bij het coffeeshopbeleid duurt het lang voordat de verplaatsing van twee coffeeshops naar de periferie van de gemeente is gerealiseerd.

Vervolg Hektor

Op 22 december 2004 besloot een meerderheid van de Tweede Kamer via een amendement op de begroting van de minister van Justitie om aanvullend op de subsidieperiode 2001-2004 ook voor 2005 een subsidie van 1,5 miljoen euro te verlenen voor de handhaving in het kader van Hektor. De gemeente, politie en het OM hebben in de eerste maanden van 2005 overlegd hoe verder invulling te geven aan de handhaving. De doelen bij de continuering van het programma zijn daarbij deels verlegd. Het primaire doel van de continuering is nog steeds gericht op het terugdringen van het drugstoerisme en de drugsoverlast en het verminderen van onveiligheidsgevoelens van burgers. Daarnaast moeten echter criminele samenwerkingsverbanden worden ontmanteld en moet aan jongeren perspectief worden geboden op opleiding en werk. Verder dient Venlo een bundel uit te geven over best practices (voor andere gemeenten) en tot besluiten te komen over het coffeeshopbeleid. De verplaatsing van twee coffeeshops week namelijk af van de bestuursopdracht die luidde dat het aantal gedoogde coffeeshops zou worden uitgebreid met twee coffeeshops op experimentele basis. Volgens het Werkplan Hektor 2005 wenst de gemeente zich vooralsnog aan deze oorspronkelijke bestuursopdracht te houden (Gemeente Venlo 2005a).

Ook de aanpak is in 2005 bijgesteld: de handhaving richt zich, breder dan voorheen, op drie aandachtsgebieden (Q4, Venlo-Zuid en Kaldenkerkerweg); er wordt meer nadruk gelegd op financiële ontneming bij de handhaving en de aanpak van criminele samenwerkingsverbanden achter de drugshandel; de gemeentelijke handhaving wordt beter en sterker verankerd; en er komt een betere afstemming tussen het project Hektor en de staande organisaties. Het laatste punt heeft te maken met de 'indaling' van projectactiviteiten in de reguliere activiteiten. Een onderdeel dat bij projectmatige aanpakken vaak onvoldoende gebeurt (Klein Haarhuis e.a. 2005).

Onderzoek

In deze vervolgmeting worden zoveel mogelijk dezelfde indicatoren gebruikt als in voorgaande metingen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de beleidsveronderstellingen waarvan in eerdere evaluaties gebruik is gemaakt. Deze steunden op beleidsdocumenten van het project Hektor. De beleidsmatige basis van Hektor heeft voor 2005 enkele bijstellingen ondergaan. De beleidsveronderstellingen zullen op deze punten in het vervolgonderzoek worden aangepast. De eindmeting zal worden ingekaderd in een model, waarin duidelijk wordt weergegeven welke actie ingezet is tegen welk probleem en tot welk resultaat de verschillende acties geacht worden te leiden. Hiermee kan de interpretatie van de resultaten worden verbeterd.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Uit het voorgaande wordt duidelijk dat de probleemstelling als volgt kan worden omschreven:

In hoeverre is de beoogde aanpak voor 2005 gerealiseerd en in hoeverre zijn de beoogde resultaten bereikt?

Onderzoeksvragen

In de startnotitie zijn vier hoofdvragen die voortvloeien uit de centrale probleemstelling gepresenteerd. Deze worden hieronder vermeld.

1. Is de beoogde aanpak gerealiseerd?
 - Is de beoogde inzet van middelen - anders dan louter financiële - gerealiseerd?
 - Zijn de beoogde activiteiten op het gebied van handhaving uitgevoerd?
 - Is de beoogde strategie op het gebied van het coffeeshopbeleid uitgevoerd?
 - Zijn de plannen met betrekking tot herontwikkeling van de wijk in het kader van het Vast&Goed traject uitgevoerd?
 - Zijn projectstructuur en sturing conform plan tot stand gekomen?
 - Hoe en in hoeverre zijn de wijzigingen van de aanpak - handhaving in drie aandachtsgebieden, aandacht voor ontneming, opsporing van criminele organisaties, bieden van perspectief aan jongeren op opleiding en werk, afstemming en verankering van het project in staande organisaties, 'indaling' van projectactiviteiten in staande organisaties - aantoonbaar doorgevoerd?
 - Welke onderdelen van de aanpak zijn goed gelopen, welke minder?
 - Hebben zich knelpunten of vertragingen voorgedaan, waar waren deze aan te wijzen en hoe zijn ze opgelost?
2. Zijn de voor 2005 beoogde resultaten bereikt?
 - Is er minder drugsoverlast en drugscriminaliteit (minder drugstoeristen, minder overlastgevendende bezoekers, drugsrunners, drugshandelaren, drugspannen, klanten coffeeshops, aanhoudingen) ten opzichte van 2004?
 - Zijn er minder criminele organisaties actief dan in 2004?
 - Hebben jongeren programma's gevolgd?
 - Zijn best practices beschreven en ten behoeve van andere gemeenten beschikbaar gesteld?
 - Zijn er duidelijke besluiten genomen over het coffeeshopbeleid? Zijn er meer illegale verkooppunten ontstaan, mogelijk als gevolg van het coffeeshopbeleid?
 - In hoeverre is de herontwikkeling van het plangebied (Wijk Ontwikkelingsplan Q4) in uitvoering genomen?
3. Welke factoren hebben bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen, wat waren faalfactoren? Welke onderdelen van de aanpak zijn volgens Venlo aanraders voor andere gemeenten, welke afraders?
4. Zijn er onvoorziene resultaten of verplaatsingseffecten?

1.3 Onderzoekopzet

Voor de meting 2005 zijn enerzijds dezelfde indicatoren gebruikt als in de eerdere metingen. Dit betekent dat op dezelfde wijze als voor de periode 2001-2004 nu voor 2005 gegevens zijn verzameld. Anderzijds zijn enkele aanvullende gegevens verzameld om inzicht te krijgen in de resultaten van de wijzigingen in de aanpak. Verder zijn interviews

gehouden met personen in de projectorganisatie en staande organisatie en zijn verslagen en voortgangsrapportages verzameld en bestudeerd.

Beleidsveronderstellingen

Het project Hektor is in 2001 gestart met de opstelling van een vierjarig projectplan. De beleidsveronderstellingen die achter dit plan schuilen zijn ten behoeve van de eindmeting achterhaald door de opzet en de uitwerkingen hiervan te analyseren en door interviews te houden met personen die verantwoordelijk zijn geweest voor het opstellen van het projectplan (Snippe e.a. 2005). Deze zogenoemde beleidswetenschappelijke benadering is vertaald in een theoretisch model dat als uitgangspunt heeft gediend voor de (proces)evaluatie (Leeuw 2003). De door Venlo gehanteerde beleidsveronderstellingen worden bijgesteld aan de hand van nieuwe beleidsdocumenten. De bijgestelde beleidsveronderstellingen vormen het kader voor de evaluatie van Hektor 2005. Voor het bijstellen van de beleidsveronderstellingen is allereerst het projectplan Hektor 2005 en uitwerkingen daarvan geanalyseerd. Vervolgens is er een aanvullend groepsgesprek gehouden met de personen die bij het opstellen van het projectplan Hektor 2005 betrokken zijn geweest.

Procesevaluatie

Uit de bijgestelde formulering van de beleidsveronderstellingen zijn de relevante indicatoren voor de procesevaluatie afgeleid (onderzoeksvragen 1 en 3). Op basis van deze indicatoren is een (semi)gestructureerde vragenlijst samengesteld. Vervolgens zijn aan de hand van deze samengestelde vragenlijst tien (groeps)gesprekken gehouden met 14 vertegenwoordigers in de projectorganisatie en staande organisaties: gemeente, politie, Openbaar Ministerie en belastingdienst. De respondenten zijn met name van management- en uitvoerend niveau.

De respondenten zijn niet alleen bevraagd over de eigen activiteiten in 2005, maar ook – voor zover mogelijk – over de activiteiten van de overige betrokkenen en over de samenwerking. Een belangrijk aspect hierbij is de inbedding van de projectactiviteiten in de staande organisaties. Er is nagegaan op welke wijze de wijzigingen in de aanpak zijn doorgevoerd en welke knelpunten en vertragingen zich daarbij hebben voorgedaan. Tevens is aan de respondenten de vraag voorgelegd hoe belangrijk de diverse activiteiten zijn geweest voor de resultaten van het project, welke factoren het sterkst hebben bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen (succesfactoren), wat de faalfactoren zijn en welke onderdelen van de aanpak aan- of afraders zijn voor andere gemeenten met een vergelijkbare problematiek.

Documentanalyse

Naast het houden van interviews zijn tevens diverse schriftelijke bronnen verzameld en bestudeerd. Het gaat hierbij om het werkplan Hektor 2005, projectverslagen en voortgangsnotities van het drie sporen beleid, notulen van de gemeenteraad, het Programma Management Team (PMT) en de Stuurgroep Veiligheid en overige relevante documenten.

Beoogde resultaten

Op basis van de bijstelling van de beleidsvoornemens is onderzocht in hoeverre de beoogde resultaten zijn gerealiseerd. Hiertoe zijn tevens de gegevens voor de indicatoren uit de eerdere evaluatieonderzoeken opnieuw verzameld en geanalyseerd. Dit deel is een replica van eerdere metingen en kent derhalve een zelfde opzet. De resultaten van 2005 zijn zoveel mogelijk vergeleken met de resultaten van 2004.

Registratiegegevens

Er zijn wederom gegevens van politie, gemeente, OM en belastingdienst verzameld. Voor de beantwoording van onderzoeksvraag 2 zijn enkele kernindicatoren gemeten. Hierbij gaat het om indicatoren betreffende: drugsoverlast; drugstoerisme; delicten Opiumwet; beslagleggingen en ontnemingen; criminele organisaties; verplaatsingseffecten; en fiscale maatregelen. Hiervoor zijn onder meer het bedrijfsprocessensysteem (BPS) en het GIDS-systeem van de politie, data uit Compas van het OM en gegevens uit registraties van Bureau Financiële Ontneming en de belastingdienst geraadpleegd.

Indicatoren

Specifiek gaat het om het in kaart brengen van de volgende indicatoren:

- vermoedelijk aantal drugspannen, inbeslagnames drugs, aanhoudingen dealers (BPS);
- criminele organisaties (Recherche Basis Systeem (RBS) en CIE-informatie);
- aanhoudingen drugsoverlast, overtredingen Opiumwet, meldingen drugsoverlast, incidenten softdrugs (BPS);
- verdachten Opiumwet, beslagleggingen en ontnemingen (OM);
- drugsgerelateerde aanslagen (BFO en belastingdienst);
- indicaties voor verplaatsing drugsoverlast (politiemonitor).

De gegevens uit het BPS, die betrekking hebben op aantallen drugspannen, inbeslagnames drugs en aanhoudingen dealers, zijn in bredere categorieën (incidenten 'overlast van drugs/medicijnen', 'softdrugs' en 'harddrugs') vastgelegd hetgeen betekent dat een automatische verwerking niet mogelijk is. Alle incidenten zijn daarom evenals voorgaande jaren geprint, stuk voor stuk doorgelezen en gerubriceerd per indicator (vermoedelijk aantal drugspannen, inbeslagnames drugs en aanhoudingen dealers en drugsrunners). De politie heeft alle incidenten met de codes 384 (softdrugs), 385 (harddrugs), 553 (overlast van drugs/medicijnen), 624 (APV-overtredingen) en 862 (controle op drugs) op papier aan te leveren.

Aanvullende gegevens

Daarnaast zijn enkele aanvullende gegevens verzameld. Hierbij gaat het om ontmantelingen criminele drugsorganisaties en het aantal jongeren dat in het kader van Hektor deelneemt aan programma's voor opleiding en werk. Hiervoor is gebruik gemaakt van bestaande registraties. Bij de ontmantelingen van criminele drugsorganisaties gaat het om informatie uit het RBS aangevuld met CIE-informatie. De aanpak van jongeren vindt plaats in het kader van het aan Hektor gelieerde Achilles, een programma voor het lokale jeugdbeleid (12-23 jaar) dat, in samenwerking met de provincie Limburg, is gericht op het bestrijden van jeugdproblematiek. De aanpak is onder meer gericht op risicjongeren, waarbij drugsgebruik en -handel één van de thema's is. In het kader van Achilles worden jongeren die aan een programma deelnemen geregistreerd. In december 2005 is een nulmeting van Achilles verschenen.

Enquête ondernemers

Om een beeld te krijgen van de mogelijke vormen van overlast in de binnenstad van Venlo is onder de ondernemers van dit gebied wederom een enquête afgenomen. De voorgaande enquêtes zijn afgenomen in januari 2002, 2004 en 2005. In 2006 heeft dit in maart plaatsgevonden. Evenals voorgaande keren is duidelijk gevraagd naar ervaringen in het voorafgaande kalenderjaar (2005), mede in verband met de omzetcijfers die in Nederland per kalenderjaar worden vastgesteld. Op deze wijze zijn de resultaten tussen de jaren vergelijkbaar. De vragenlijst voor de ondernemers is samengesteld aan de hand van de in het onderzoeksrapport Monitoring Drugsoverlast Venlo beschreven conceptualisering van het begrip drugsoverlast: criminele overlast; openbare orde overlast; audiovisuele overlast (Snippe en Bieleman 2002). Er wordt hierbij onderscheid gemaakt in vormen van overlast

en gevolgen van overlast (INTRAVAL 1996). In de vragenlijst komen de volgende onderwerpen aan de orde: buurtproblemen; veiligheidsbeleving; verkooppunten van drugs; slachtofferschap criminaliteit en schade; hinder van drugshandel en drugsgebruik; mate van beveiliging en de buurt als ondernemingslocatie.

Bij de opzet is uitgegaan van een minimale deelname van 100 ondernemers. Uit het bedrijvenbestand van de gemeente Venlo zijn daarom aselekt 200 bedrijven getrokken. Voordat met de dataverzameling is begonnen is een brief naar de eigenaren van deze 200 bedrijven gestuurd waarin het doel van het onderzoek wordt toegelicht. Voor het afnemen van de enquêtes is de binnenstad van Venlo onderverdeeld in twee delen. Het eerste deel betreft het Q4+-gebied, dit bestaat uit het Q4, het begin van de Straelseweg en Helbeek waar in het verleden op diverse locaties in drugs werd gehandeld. Het tweede, overige deel van de binnenstad bestaat vooral uit bekende winkelstraten van Venlo (onder meer Parade, Vleesstraat, Koninginnesingel, Jodenstraat, Grote Kerkstraat en St. Jorisstraat).

Van de 200 ondernemingen uit de steekproef, bleken 38 panden te zijn gesloten: 16 in Q4 en 12 in het gebied buiten Q4 (tabel 1.1). In het gebied buiten Q4 blijken acht ondernemingen in een woonhuis te zijn gevestigd en twee buiten het centrumgebied. Deze tien ondernemingen zijn niet meegenomen in de enquête. In totaal zijn 110 ondernemers op aselekte wijze benaderd, waarvan 101 hebben meegewerkt: een respons van 92%. Zes ondernemers hebben geen belangstelling mee te werken (6%), terwijl twee ondernemers (2%) hebben aangegeven geen tijd te hebben voor het beantwoorden van de vragen. In Q4 hebben 49 ondernemers meegedaan (respons van 91%), terwijl in het gebied buiten Q4 52 ondernemers hebben meegewerkt (respons van 93%). Nadat de respons van 100 ondernemers was behaald zijn de overige ondernemers (52) uit de steekproef niet verder benaderd om mee te werken.

Tabel 1.1 Responsoverzicht ondernemers

	Q4		Niet-Q4		Totaal	
	n	%	n	%	N	%
Aantal panden	100		100		200	
Technische non-respons	16		22		38	
Leegstaand pand	16		12		28	
Buiten onderzoeksgebied	0		2		2	
Woonhuis	0		8		8	
Niet benaderd	30		22		52	
Onderzoeksgroep	54	=100%	56	=100%	110	=100%
Weigering	5	9	4	7	9	8
Geen belangstelling	4	7	3	5	7	6
Geen tijd	1	2	1	2	2	2
Afgenomen	49	91	52	93	101	92

Observaties en tellingen

Voor de meting van drugstoerisme en klanten van coffeeshops werden in eerdere metingen, tellingen en observaties uitgevoerd. Deze zijn in september 2004 en in september 2005 herhaald in het onderzoek naar de gevolgen van de verplaatsing van twee coffeeshops (Bieleman e.a. 2006). In deze evaluatie van Hektor 2005 is gebruik gemaakt van de dataset van het onderzoek naar de verplaatsing van twee coffeeshops.

Verplaatsing

Voor onderzoeksvraag 4 naar verplaatsingseffecten en onvoorziene resultaten is gebruik gemaakt van de Politie-monitor Bevolking 2005. Hiermee en met de vorige metingen is vastgesteld hoe de drugsoverlast op regionaal niveau zich in de afgelopen jaren heeft

ontwikkeld. Daarnaast zijn interviews gehouden met drie districtschefs in de rondom Venlo gelegen politiedistricten Roermond, Venray en Weert. Uit de eindevaluatie van Hektor blijkt dat in gemeenten in de regio rond Venlo wordt vermoed dat er sprake is van een (lichte) toename van de softdrugshandel. Cijfermatige aanwijzingen, bijvoorbeeld op basis van de aantallen geregistreerde meldingen of aanhoudingen van in Venlo geregistreerde drugsdealers, waarmee concreet verplaatsingseffecten kunnen worden aangetoond, waren echter niet beschikbaar (Snippe e.a. 2005). In de gesprekken met de districtschefs zijn vragen gesteld over: de lokale veranderingen in de drugsmarkt; veranderingen in drugstoeristen, runners en drugsdealers; veranderingen in aantallen Duitse drugstoeristen; veranderingen in door (Duitse) drugstoeristen gekochte hoeveelheden, met name grotere hoeveelheden (> 5 gram); een mogelijke verplaatsing van de drugshandel vanuit Venlo; en de rol van het project Hektor.¹

1.4 Indeling rapport

In het volgende hoofdstuk wordt de beoogde aanpakstrategie van Hektor in 2005 gepresenteerd. In hoofdstuk drie wordt het verloop van de uitvoering van het project behandeld (proces). In hoofdstuk vier worden de inspanningen (output) beschreven. Hoofdstuk vijf behandelt de resultaten (outcome). De bevindingen van hoofdstuk twee tot en met vijf zijn gebaseerd op de bestudeerde documenten, de verzamelde registratiegegevens, observaties en tellingen, de enquêtes onder ondernemers en de interviews met vertegenwoordigers van betrokken organisaties. In hoofdstuk zes, ten slotte, worden de conclusies besproken.

¹ De onderzoeksvraag 4 kan op basis van enkele globale cijfers en (drie) interviews slechts indicatief worden beantwoord. Voor een gedegen analyse van de verplaatsingseffecten zijn andere onderzoeksmethoden nodig.

2. HEKTOR 2005

In dit hoofdstuk wordt op basis van relevante documenten en gesprekken met de opstellers nagegaan in hoeverre de beleidsveronderstellingen in Hektor 2005 zijn gewijzigd ten opzichte van die uit het oorspronkelijke plan van aanpak. In de eerste paragraaf komt het werkplan aan bod, terwijl in de daaropvolgende paragraaf het aanvullend beleid wordt besproken. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een schematisch overzicht van de huidige beleidsveronderstellingen.

2.1 Werkplan

Hektor is succesvol maar nog niet af! Vanuit deze slogan is in 2005 een doorstart van Hektor opgezet en uitgevoerd. Op 17 december 2004 heeft de Stuurgroep Hektor besloten de samenwerking op basis van het Convenant Van Bommelslaboratorium tussen de gemeente, politie, OM en Belastingdienst, vanaf 1 januari 2005 voort te zetten. De stuurgroep is daarbij van mening dat het voor 2005 noodzakelijk is om nieuwe doelstellingen met een bijbehorende strategie en projectorganisatie te formuleren (Gemeente Venlo 2005a). Hiertoe is een werkplan Hektor 2005 geschreven. In het werkplan zijn de in 2005 te bereiken effecten voor de aanpak van drugsoverlast en -criminaliteit in Venlo vastgelegd. Daarnaast is in dit document eveneens de strategie opgenomen die gevolgd dient te worden door de gemeente, politie, OM en Belastingdienst bij het bereiken van de effecten middels het handhavings- en het coffeeshopbeleid. Het werkplan 2005 is grotendeels een continuering van de eerste Hektorperiode, aangevuld met enkele onderwerpen uit de evaluatie en de bespreking in de Tweede Kamer. Het plan is in juli 2005 vastgesteld, terwijl het grootste deel al in december 2004 was samengesteld.

Eén van de knelpunten van de eerste periode Hektor (2002-2004) was het ontbreken van een duidelijke probleemanalyse (Snippe e.a. 2005). Het werkplan Hektor is daarom opgezet vanuit een breder perspectief dat zich vooral richt op de illegale markt van softdrugs. Het softdrugsprobleem kan volgens de opstellers van het werkplan als volgt worden samengevat (Gemeente Venlo 2005a):

Venlo is van oudsher een stad die veel Duitse kooptoeristen aantrekt. Samen met de verschillen in het Nederlandse en Duitse drugsbeleid zorgen deze factoren voor een omvangrijk softdrugstoerisme in Venlo. De vraag naar en het (gedoogde) aanbod van softdrugs staan daardoor niet in verhouding tot elkaar. De buitenproportionele drugsoverlast in bepaalde delen van de stad (Q4, Venlo-Zuid en de Kaldenkerkerweg) lijkt momenteel gereduceerd tot beheersbare proporties maar deze gebieden blijven zeer kwetsbaar en verdienen (blijvende) extra aandacht. Door de Hektor-aanpak (2001-2004) is inmiddels een scheiding tussen de gedoogde en de illegale markt van de verkoop van (soft)drugs in Venlo gerealiseerd. De gedoogde markt is redelijk transparant voor de overheid, veroorzaakt weinig overlast en is, los van de achterdeurproblematiek, niet verbonden met criminaliteit. Dit geldt niet voor de illegale markt. Deze is per definitie verweven met overlast en criminaliteit zoals straathandel, geweld en het witwassen van crimineel vergaard vermogen via dekmantels zoals horecabedrijven, belwinkels, head- en kadoshops en uitzendbureaus. Hoewel het niet met een (toegepast) wetenschappelijk criminaliteitsbeeld te onderbouwen is, is het zeker dat er nog steeds een groot aantal drugsgelateerde criminele samenwerkingsverbanden geworteld en actief is in Venlo. Deze samenwerkingsverbanden bedienen de markt die grotere hoeveelheden (soft)drugs vraagt dan in de gedoogde coffeeshops verkocht wordt. In tegenstelling tot een aantal jaren geleden is deze markt veel minder geconcentreerd in de drie

Hektor-gebieden en lijken drugsdeals in verschillende stappen op verschillende plaatsen (ook buiten de gemeente Venlo) uitgevoerd te worden.

Om aan deze (mede door het succes van Hektor bepaalde) veranderingen adequaat het hoofd te kunnen bieden is de Stuurgroep van mening dat op vier kernpunten de projectmatige aanpak van de drugsoverlast en -criminaliteit dient te worden aangepast:

- de handhaving dient zicht te richten op de drugsoverlast en -criminaliteit in de drie aandachtgebieden Q4, Venlo-Zuid en de Kaldenkerkerweg;
- er dient meer (nog) nadruk te komen op de financiële ontnezing bij de handhaving en de aanpak van de criminele organisaties. Tevens wordt nauw samengewerkt met het in Zuid-Nederland op te starten project “aanpak hennepcultuur en georganiseerde criminaliteit”;
- er dient (nog) betere afstemming en verankering van de gemeentelijke handhaving tot stand te worden gebracht;
- er dient aandacht te worden besteed aan en (daar waar nodig) betere afstemming plaats te vinden tussen het project Hektor en de staande organisaties.

In de volgende paragraaf wordt ingegaan op de aandachtspunten van het aanvullende beleid. De wijze waarop dit in de praktijk is uitgewerkt en hoe de organisatiestructuur vorm heeft gekregen wordt in het volgende hoofdstuk behandeld.

2.2 Aanvullend beleid

De belangrijkste beleidsaanvullingen hebben betrekking op extra aandacht voor criminele organisaties en op het flankerende beleidsveld jongeren. De kern daarvan wordt hieronder gepresenteerd.

Criminele organisaties

Een van de nieuwe aspecten van Hektor 2005 ten opzichte van Hektor I is de (voorgenomen) extra aandacht voor criminele organisaties. De inspanningen van de partners en de projectorganisatie dienen er in 2005 op gericht te zijn (Gemeente Venlo 2005a):

Een aantal criminele samenwerkingsverbanden (CSV) te ontmantelen en/of te ontregelen waardoor drugscriminaliteit bestraft wordt, crimineel verdiend geld ontnomen wordt, criminele samenwerkingsverbanden niet/moeilijker kunnen functioneren, criminelen minder status krijgen in hun sociale omgeving et cetera.

Relevante werkzame mechanismen hierbij zijn: het ontmantelen en ontregelen van CSV's; het afhandelen van internationale rechtshulpverzoeken die passen binnen de doelstelling van het Hektor-researchteam; het ontnemen van geld en goederen, het ontnemen van panden; het inactief maken van dekmantelconstructies/criminele infrastructuur; en het ontnemen van vergunningen.

De extra aandacht voor criminele organisaties komt mede voort uit de resultaten van de evaluatie van het Hektorprogramma (Snippe e.a. 2005) en de doorlichting van de cannabissector (Snippe e.a. 2004). De voorgaande evaluatie van Hektor laat zien dat door het ontbreken van een goede probleemanalyse er onvoldoende grip is verkregen op de georganiseerde drugshandel. Juist deze vorm van criminaliteit die de afgelopen jaren niet of nauwelijks is aangepakt, is in belangrijke mate verantwoordelijk voor de productie en aanvoer van softdrugs naar het logistieke knooppunt voor de uitvoer naar Duitsland wat Venlo door zijn geografische ligging bij uitstek is. Ook doordat het researchteam zich heeft gericht op de middencriminaliteit viel de georganiseerde misdaad buiten de aanpak en

mogelijkheden van Hektor. Voor de bestrijding van zware of georganiseerde criminaliteit heeft de regiopolitie Limburg-Noord bovendien ondersteuning nodig van andere organisaties en opsporingsdiensten.

De doorlichting van de cannabissector, waartoe naast growshops en smartshops ook coffeeshops behoren, laat zien dat de sector zeer kwetsbaar is voor (georganiseerde) criminaliteit (Snippe e.a. 2004). Uit dit landelijke onderzoek, met een verdieping voor Amsterdam en Venlo, blijkt dat met name de achterdeur van de coffeeshops en de rol van zogenoemde growshops bij de teelt van hennep belangrijke risicofactoren vormen. Bovendien blijkt dat een groot deel van de cannabisondernemers (coffe-, smart- en growshopondernemers) criminele antecedenten heeft.

Om de criminele organisaties aan te pakken is in het werkplan de strategie geformuleerd om in 2005 drie criminele samenwerkingsverbanden te ontmantelen, dan wel te ontregelen.

Jongerenbeleid

Een andere flankerend beleidsveld waarin Hektor in 2005 volgens het werkplan meer aandacht aan zou moeten besteden is het jongerenbeleid. Hiertoe dient nadere afstemming plaats te vinden met de gemeentelijke programma's Veelkleurige Participatie en Achilles.

In het kader van het GSB is door de gemeente Venlo, samen met de provincie Limburg, het programma Achilles opgesteld, een samenwerkingsprogramma voor sluitend jeugdbeleid. Achilles werd in november 2001 actief, na onderzoek naar een sluitende aanpak van Venlose risicojongeren van 12 tot 23 jaar. Achilles is een breed opgezet programma voor jeugdbeleid. De achterliggende gedachte van het programma is de zorg en aandacht voor de jeugd beter op elkaar af te stemmen, zodat iedere jongere zicht houdt op een diploma en een baan.

Het programma Achilles heeft haar naam te danken aan het feit dat kort voor de start van het programma Hektor van start was gegaan. Indien globaal gezegd kan worden dat Hektor een curatief programma is voor problematiek op het gebied van drugsoverlast en -criminaliteit, dan kan Achilles worden gezien als het preventieve programma om problemen op deze gebieden te voorkomen. Vanuit de optiek van de medewerkers van beide programma's dient Achilles uiteindelijk, wellicht op lange termijn maar even als in de Griekse mythologie, Hektor te verslaan. Alhoewel het beleidsveld van Achilles veel breder is dan softdrugproblematiek onder jongeren, betekent dit onder meer dat (idealiter) jongeren in de gemeente Venlo zich op termijn in sterk mindere mate bezighouden met het gebruik van en de handel in (soft)drugs.

2.3 Schematisch overzicht beleidsveronderstellingen

In figuur 2.1 worden schematisch de beleidsveronderstellingen van Hektor 2005 gepresenteerd. Het betreft hier een aanpassing van de veronderstellingen die reeds in een eerder rapport zijn geëxpliciteerd (Snippe e.a. 2005). De wijzigingen ten opzichte van Hektor I zijn cursief weergegeven.

Centrale aanpakstrategie

Met de integrale aanpak van drugsoverlast en -criminaliteit door Hektor in de periode 2001-2004 zijn de beoogde doelen grosso modo gerealiseerd. Er is in Venlo in 2004 echter nog steeds sprake van een bepaalde mate van overlast en criminaliteit. De aanpakstrategie wordt

daarom in 2005 gecontinueerd. Het hiervoor ontwikkelde drie sporen beleid richt zich op de handhaving, het vastgoed (Vast en Goed) en het coffeeshopbeleid.

Bij het handhavingspoot gaat het om de activiteiten: strafrechtelijke handhaving (met name in de openbare ruimte); bestuurlijke handhaving (met name opsporen en sluiten van niet gedoogde verkooppunten); en de aanpak van middencriminaliteit. Bij het vastgoedspoot zijn de activiteiten gericht op het verwerven, herbestemmen, herontwikkelen en het ontwikkelen van een visie voor de herinrichting van de probleemgebieden. De voornaamste activiteit van het coffeeshopspoor is de uitbreiding van de bestaande gedoogde situatie (vijf coffeeshops) met twee nieuwe coffeeshops in de periferie van Venlo op experimentele basis.

De activiteiten voor ieder spoot dienden een aantal noodzakelijke (gedrags)veranderingen te bewerkstelligen in zowel de aanbod- als vraagzijde van de softdrugsmarkt. De aanpak richtte zich in de periode 2001-2004 vooral op de aanbodzijde van de drugsmarkt, met name op de meest in het oog springende overlastveroorzakende factoren in de binnenstad van Venlo, zoals de drugspanden, de straatdealers en de drugsrunners. Deze veranderingen moesten vervolgens tot de gewenste resultaten leiden: minder drugshandel en als gevolg daarvan minder drugsoverlast en criminaliteit op straat; afname van het aantal drugspanden in de binnenstad; bonafide herinvesteringen en een herinrichting van het gebied, hetgeen de leefbaarheid en de visuele aantrekkelijkheid ten goede diende te komen; en minder drugstoeristen in de binnenstad, met navenant minder overlast. Reductie van de overlast en een verbetering van de leefbaarheid en veiligheid zou met name in de gebieden (Q4, de Kop van Zuid, en de invalswegen) waar de drugsoverlast het omvangrijkst is, moeten plaatsvinden. Bovendien wordt met de vermindering van de drugsoverlast op termijn een verbetering van de economische positie van met name de binnenstad van Venlo beoogd.

Veranderingen

Binnen het driesporenbeleid is zozegd in 2005 de centrale aanpakstrategie gecontinueerd. Daarnaast wordt in 2005 met het flankerend beleid beoogd in een bredere context drugsoverlast en -criminaliteit aan te pakken. Naast het feit dat deze bredere aanpak (op termijn) de primaire uitkomsten van de centrale strategie positief dienen te beïnvloeden zou dit tevens moeten leiden tot een afname van het aantal criminele samenwerkingsverbanden (waaronder de wietteelt) in de regio en perspectiefverbetering van jongeren. De beoogde veranderingen hebben verder betrekking op de afstemming en verankering in de staande organisaties, en de besluitvorming omtrent het toekomstige coffeeshopbeleid.

Afstemming en verankering

De afstemming met en verankering in de staande organisatie beogen een soepelere en effectievere uitvoering van de (handhavings)taken van Hektor. De afstemming dient vooral plaats te vinden op het gebied van handhaving. Daarom zal in 2005 de bestuurlijke handhaving worden ingebed in de staande gemeentelijke organisaties, zoals Bouwen en Wonen, Leefomgeving, Milieu en Stadtoezicht en Veiligheid. Daarnaast zal het straatteam, dat in de periode 2001-2004 exclusief voor Hektor werkzaam is geweest, eveneens worden ingebed in de politionele organisatie.

Aanpak georganiseerde criminaliteit

Met de ontmanteling, danwel ontregeling van drie criminele samenwerkingsverbanden, alsmede het ontnemen van wederrechtelijk verkregen (financiële) middelen en goederen, wordt beoogd het illegaal aanbod van softdrugs te verminderen. Het verminderen van dit aanbod dient te leiden tot een afname van drugsoverlast en criminaliteit in Venlo en tot een positieve bijdrage aan de beoogde uitkomsten. Met de aansluiting bij en samenwerking met het project 'aanpak hennepteelt en georganiseerde criminaliteit in Zuid-Nederland' wordt

verder beoogd de georganiseerde criminaliteit effectiever te bestrijden. Bestrijding van de georganiseerde hennepcultuur kan daarbij worden gezien als een aanpak van de voorkant van het softdrugsprobleem in de binnenstad.

Flankerend jongerenbeleid

Door aansluiting te zoeken bij het gemeentelijke jongerenbeleid wordt getracht 'perspectief te bieden op het gebied van opleiding en werk aan jongeren in Venlo teneinde de noodzaak in de drugshandel te belanden weg te nemen' (Gemeente Venlo 2005a). Dit zou moeten worden gerealiseerd 'door ieder jongere een opleiding aan te bieden en door gerichte programma's op het voorkomen en aanpakken van criminaliteit onder autochtone en allochtone jongeren' op te zetten. De aansluiting met het jongerenbeleid dient met andere woorden te voorkomen dat jongeren zonder werk en/of opleiding afglijden naar de wereld van (soft)drugsgebruik en -handel.

Besluitvorming coffeeshopbeleid

Met het opnemen van de bestuursopdracht ten aanzien van het coffeeshopbeleid wordt beoogd om in 2005 te komen tot een politieke uitspraak of besluit ten aanzien van het uitvoeren van het oorspronkelijke idee om het bestaande aantal coffeeshops met twee in de periferie uit te breiden. Dit (politieke) besluit dient mede te worden genomen op basis van de resultaten van het onderzoek naar de effecten van de verplaatsing van de twee coffeeshop uit het centrum.

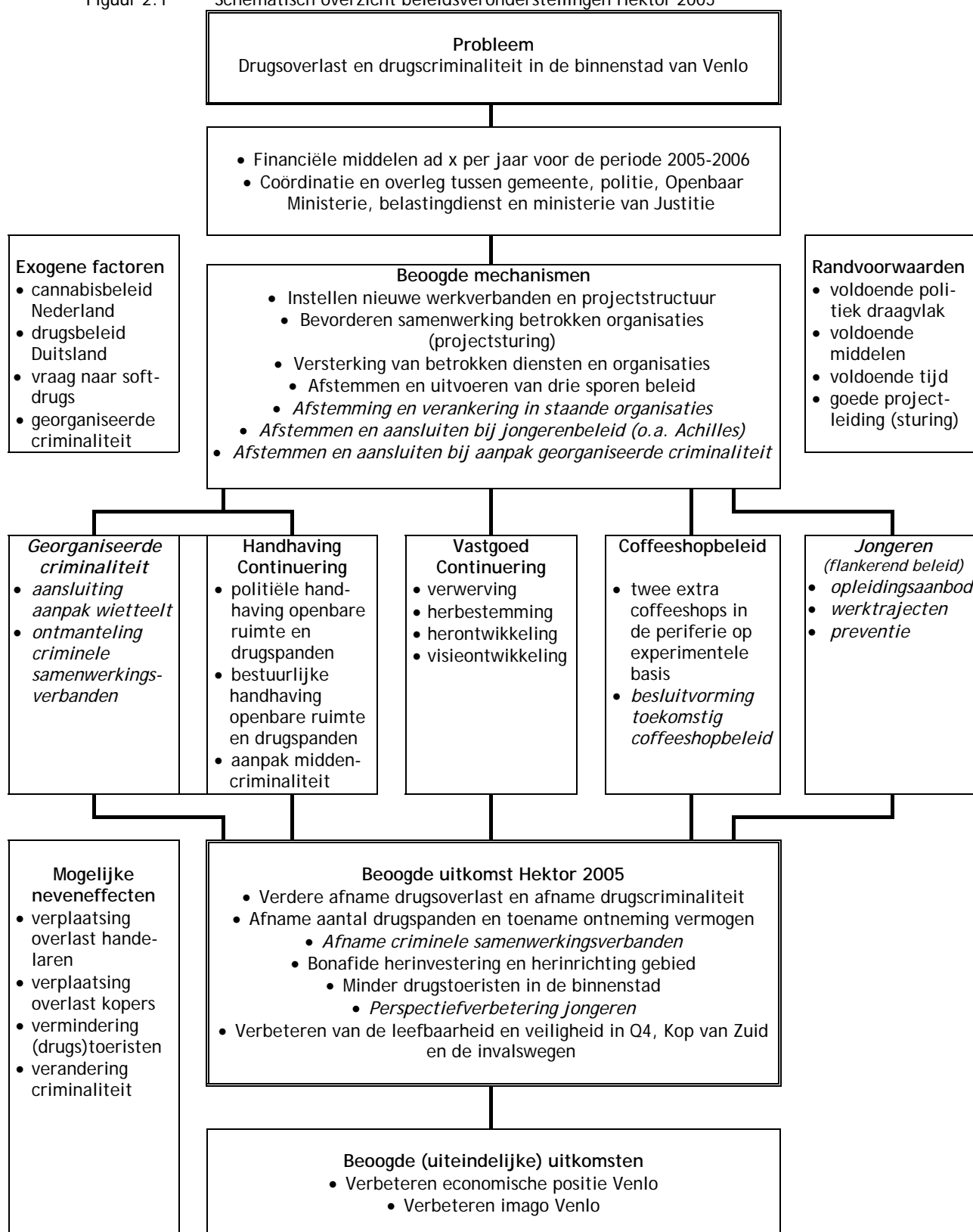
Randvoorwaarden

De veronderstellingen in het schema gaan er van uit dat indien, binnen bepaalde randvoorwaarden, de genoemde inspanningen plaatsvinden deze navenant positieve resultaten zullen opleveren. Inzet van financiële middelen en personele inzet is alleen zinvol wanneer wordt voldaan aan een aantal randvoorwaarden. Zo is de inzet en samenwerking sterk afhankelijk van voldoende politiek draagvlak. Keuzes ten aanzien van (de uitvoering van) het vastgoedtraject en keuzes op het gebied van het coffeeshopbeleid staan of vallen met voldoende draagvlak onder bestuurders en hun aanverwante politieke partijen. Een succesvolle uitvoering van het project is tevens afhankelijk van voldoende financiële middelen, voldoende personeelskracht, en een praktisch en werkbaar tijdsplan. Voor de coördinatie van het programma is verder een goede projectleiding essentieel.

Exogene factoren

Buiten de randvoorwaarden spelen in de aanpak van drugsoverlast in de situatie van Venlo nog enkele exogene factoren een rol die van invloed kunnen zijn op de activiteiten en de uitkomsten van het project (Snippe e.a. 2005). Deze factoren, de vraag naar softdrugs, het cannabisbeleid in Nederland en het drugsbeleid in Duitsland, zijn ten opzichte van de eerste periode (2001-2004) niet gewijzigd. De exogene factor georganiseerde criminaliteit is in Hektor I niet daadwerkelijk aangepakt. Om aan deze factor beter het hoofd te kunnen bieden, is in 2005 de hierboven beschreven aanpassing beoogd.

Figuur 2.1 Schematisch overzicht beleidsveronderstellingen Hektor 2005¹

¹ De veranderingen ten opzichte van 2001-2004 zijn cursief weergegeven

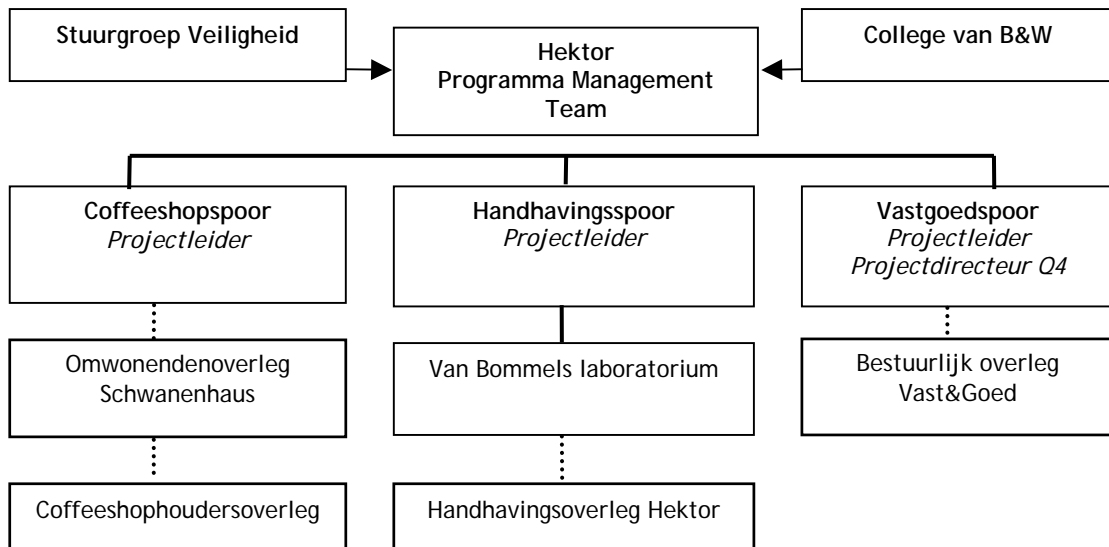
3. PROCES 2005

Hektor 2005 kent een aantal aanvullingen op het eerdere Hektor-plan. In dit hoofdstuk wordt op basis van schriftelijke bronnen en gesprekken met sleutelinformanten globaal ingegaan op de ontwikkelingen die in 2005 hebben plaatsgevonden op zowel het oude beleid (de drie sporen) als op de (beoogde) beleidsaanvullingen. Allereerst wordt aandacht besteed aan de enigszins gewijzigde organisatiestructuur. In de paragrafen twee tot en met vier wordt het verloop (proces) van de drie sporen in 2005 weergegeven. In hoofdstuk vier komen de daadwerkelijke inspanningen voor deze sporen aan bod. In paragraaf vijf wordt ingegaan op het verloop van de afstemming binnen en de 'inbedding' van het project in de staande organisatie. Paragraaf zes behandelt ten slotte de relatie van Hektor 2005 met flankerend beleid; respectievelijk de aanpak van georganiseerde criminaliteit en de aansluiting met het jeugdbeleid. De bevindingen zijn gebaseerd op documentanalyse en interviews met sleutelinformanten.

3.1 Organisatiestructuur

Ten opzichte van Hektor I is de organisatiestructuur van het project in 2005 enigszins gewijzigd. Zo berust de regie nu bij de stuurgroep Veiligheid, is de stuurgroep Hektor vervallen, en is er voor de integrale uitvoering van de inspanningen voor het Vastgoedspoor een nieuwe projectdirecteur Q4 aangesteld (figuur 3.1).

Figuur 3.1 Organisatie en overlegstructuur Hektor 2005

Stuurgroep

Tot eind 2004 lag de regie van het project bij de Stuurgroep Hektor. Deze stuurgroep is in 2005 opgegaan in een stuurgroep voor integrale veiligheid. In de Stuurgroep Veiligheid zijn de Burgemeester van Venlo, de chef van het politiedistrict Venlo, de Officier van Justitie, de wethouders Welzijn en Integrale Veiligheid, de commandant van de brandweer, de programmamanager Veiligheid en de beleidsadviseur Veiligheid vertegenwoordigd. De programmamanager Hektor en een lid van het MT van de Belastingdienst Limburg zijn

agendaleden. De Stuurgroep Veiligheid stuurt op verschillende veiligheidsgebieden, waarvan de te bereiken resultaten van Hektor in 2005, en dan met name die van het handhaving- en coffeeshopspoor, onderdeel zijn. De aansturing van Hektor geschiedt gezegd binnen het beleidsveld Hektor als onderdeel van het Programma Veiligheid van de gemeente Venlo. Dit betekent, dat de Stuurgroep Veiligheid op strategisch niveau aanstuurt en het beleidsoverleg veiligheid op tactisch niveau. De aansturing op operationeel niveau geschiedt door de projectleider handhaving Hektor. De Stuurgroep Veiligheid wordt daarom ondersteund door de Programmamanager Hektor, die leiding geeft aan het Programma Management Team (PMT). De Stuurgroep Veiligheid is in 2005 vier maal bijeengekomen. Hierbij is er onder andere gesproken over de opzet en de voortgang van Hektor in 2005.

Programma Management Team

Het Programma Management Team bestaat uit de programmamanager Hektor, de projectmanagers van de drie trajecten, en de beleidsadviseur Veiligheid. Het PMT bewaakt de voortgang en de inhoudelijke samenhang binnen het programma. Zij is verantwoordelijk voor de aansturing van het drie sporen beleid op hoofdlijnen (regiefunctie). Daarnaast geeft het PMT sturing aan de communicatie, de evaluatie en de inzet van middelen. Het programmamanagementteam kwam in 2005 acht keer bijeen. De samenhang tussen de drie sporen wordt op bestuurlijk niveau bewaakt door het College van Burgemeester en Wethouders.

De programmamanager is primair verantwoordelijk voor de voortgang van het totale programma, de inhoudelijke samenhang tussen de drie deeltrajecten en de communicatie met de stuurgroep. Hiervan afgeleide taken zijn voortgangsgesprekken met de afzonderlijke projectmanagers, dagelijkse aansturing van de communicatieactiviteiten, bewaking financiën, overleg met de voorzitter van de stuurgroep et cetera. De projectmanagers zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de afzonderlijke sporen. Zij leggen rechtstreeks verantwoording af aan het PMT en dragen er zorg voor dat voorafgaand aan besluitvorming in de Stuurgroep Veiligheid alle noodzakelijke voorbereidende ambtelijke en bestuurlijke stappen zijn gezet.

Coffeeshopspoor

De aansturing van het coffeeshopspoor geschiedt door de projectmanager coffeeshopbeleid. Deze projectmanager neemt deel aan het zogenoemde Coffeeshophoudersoverleg dat twee maal per jaar plaatsvindt. Nadat in september de twee coffeeshops naar de Bevrijdingsweg zijn verplaatst is tevens een Omwonendenoverleg Schwanenhaus ingesteld dat wordt voorgezeten door de programmamanager Hektor. Aan het overleg nemen tevens de coffeeshophouder, de politie, het wijkoverleg Venlo-Oost en enkele direct omwonenden deel.

Handhavingspoor

De aansturing van het handhavingspoor geschiedt in de eerste drie kwartalen van 2005 door de projectmanager Handhaving, die tevens tot medio 2005 leiding geeft aan het Van Bommels Laboratorium (VBL) en het periodieke Handhavingsoverleg. De aansturing van het handhavingstraject is in de loop van 2005 overgedragen aan de beleidsadviseur Veiligheid van de gemeente Venlo. Per 1 januari 2006 is dit geformaliseerd. In het VBL zijn de beleidsadviseur Veiligheid, de officier van Justitie, de senior parketsecretaris, de chefs van het rechteereteam, straatteam en BFO, de Operationeel Chef Opsporing van het district Venlo en een medewerker van de Belastingdienst vertegenwoordigd. Het VBL wordt ondersteund door een managementassistente van het Openbaar Ministerie.

In het Handhavingsoverleg Hektor zijn de beleidsadviseur Veiligheid, de chef van het straatteam, de Operationeel Chef Opsporing van het district Venlo, de gebiedsmentoren van

Venlo-Centrum, Venlo-Oost en Venlo-Zuid, de sectieleider Stadtoezicht, een medewerker van de Sociale Recherche, een medewerker van de handhaving Ruimtelijke ordeningswetgeving, een medewerker Bijzondere wetten en de medewerker Overlastbestrijding vertegenwoordigd. Het Handhavingsoverleg Hektor wordt ondersteund door een managementassistente van het Openbaar Ministerie.

Vastgoedspoor

Voor het vastgoedspoor zijn zowel een projectleider vast en goed en een projectdirecteur Q4 werkzaam. Het Bestuurlijk overleg Vast&Goed stuurt op de te bereiken resultaten in 2005. De projectdirecteur Q4 neemt deel aan dit bestuurlijk overleg.

Conclusie

De beoogde organisatiestructuur van Hektor 2005 is conform het werkplan gerealiseerd.

3.2 Handhavingsspoor

De werkwijze waarop de bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving is uitgevoerd is ten opzichte van de eerste periode grotendeels ongewijzigd voortgezet. Een aantal handhavingstaken is overgenomen door de staande organisatie (zie paragraaf 3.5). In deze paragraaf wordt het verloop (proces) van het handhavingsspoor besproken.

Bestuurlijke handhaving

Het drugsprobleem in Venlo is met name een softdrugsprobleem en sterk gerelateerd aan panden. Eén van de maatregelen is dan ook het bestuurlijk sluiten van panden. Deze vorm van bestuurlijke handhaving is in 1998 gestart en in 1999 geïntensiveerd, nadat de wettelijke instrumenten in de vorm van de Wet Victoria en de Wet Damocles beschikbaar waren. De aanpak richt zich op panden waarvan door de politie is vastgesteld, veelal op basis van observaties door het straatteam, dat er in drugs wordt gehandeld. In het kader van Hektor zijn van deze drugsgerelateerde panden de bij diverse instanties bekende gegevens geïnventariseerd en vastgelegd. Naast algemene informatie over de eigenaar en het pand is tevens steeds geregistreerd welke vergunningen bijvoorbeeld verleend zijn, wie er volgens de gemeentelijke basisadministratie (GBA) woonachtig zijn, wie volgens het kadaster de eigenaar van het pand is en wie de eventuele huurder. Verder heeft een controle plaatsgevonden bij de energieleverancier en wordt bij uitkeringsinstanties nagegaan of de bewoner of eigenaar een uitkering ontvangt. Deze pandsgewijze aanpak, waarbij handhavers gezamenlijk met de politie de drugsgerelateerde panden bezoeken, wordt door betrokkenen beschouwd als een goed voorbeeld van de integrale samenwerking waarvan bij Hektor sprake is.

De werkwijze bij de bestuurlijke aanpak is dat de eigenaren van panden, waarvan door de politie is vastgesteld dat er in drugs wordt gehandeld, worden aangeschreven en gewaarschuwd dat het pand op last van de burgemeester wordt gesloten indien de handel in drugs vanuit dit pand wordt voortgezet. In beide periodes van Hektor is volgens deze werkwijze gewerkt. De eigenaren zijn veelal particulieren, maar er zijn ook eigenaren van ondernemingen (BV's, holdings en woningstichtingen) gewaarschuwd, die panden verhuren waarvan is vastgesteld dat er in drugs wordt gehandeld. Daarnaast komt het voor dat personen die criminele antecedenten hebben voor handel in drugs panden kopen of huren. De politie is bij deze panden extra alert op meldingen van omwonenden en overige signalen over drugshandel.

Bibob

In Venlo wordt sinds 1 september 2003 gewerkt met de wet Bibob (Wet Bevordering Integriteit Beoordelingen door het Openbaar Bestuur). Met behulp van de wet Bibob kan misbruik van vergunningen worden voorkomen. In de strijd tegen de drugscriminaliteit, waarbij de gemeente Venlo de grenzen van de bestuurlijke mogelijkheden opzoekt, is eind 2004 voor het eerst in Nederland op grond van de wet Bibob een gerechtelijke uitspraak gedaan waarbij een horecavergeving is ingetrokken (Awb art. 8.84).

De gemeente heeft het onderzoek in het kader van de wet Bibob grotendeels zelfstandig uitgevoerd. Volgens de gemeente is zij in staat geweest het onderzoek in het kader van Bibob uit te voeren, omdat in het project Hektor de partners nauw samenwerken, elkaars informatie delen en elkaar vertrouwen, waardoor de benodigde informatie beschikbaar is en de expertise van het landelijke Bibob-bureau niet nodig is gebleken bij de totstandkoming van de onderzoeksrapporten. In maart 2005 is in dit kader door Hektor een bestuurlijke conferentie over Bibob georganiseerd waar medewerkers van het Landelijk bureau Bibob, de gemeenten Amsterdam en Venlo en circa 50 belangstellende bestuurders en ambtenaren van verschillende gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie aanwezig waren.

Grensstedenoverleg

Op 4 april 2005 en 3 oktober 2005 heeft het grensstedenoverleg tussen de gemeenten Arnhem, Breda, Enschede, Heerlen, Kerkrade, Maastricht, Nijmegen, Roosendaal/Bergen op Zoom en Venlo plaatsgevonden in Venlo. Op 4 april 2005 waren tevens medewerkers van de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) aanwezig. Een belangrijk agendapunt vormde de problematiek rond het overlastcriterium in artikel 174a van de Gemeentewet. In de evaluevaluatie van Hektor is opgemerkt dat met name Kerkrade en Maastricht aanlopen tegen de bestuursrechtelijke knelpunten bij het sluiten van woningen (Snippe e.a. 2005). In de praktijk geven ook de overige grenssteden aan de wettelijke mogelijkheden ontoereikend te vinden om woonpanden gesloten te krijgen. De ontoereikendheid wordt veroorzaakt door de noodzaak om telkens verstoring van de openbare orde aan te tonen.

Naar aanleiding van het grensstedenoverleg is een departementale werkgroep gevormd waaraan ook de gemeenten Venlo, Kerkrade en Roosendaal/Bergen op Zoom hebben deelgenomen. Deze gemeenten wilden op korte termijn de drugshandel vanuit woningen aanpakken en bepleitten een aanpassing van de wetgeving. In december 2005 hebben de ministers van Justitie en BZK besloten over te gaan tot een zodanige uitbreiding van de werkingssfeer van artikel 13b van de Opiumwet dat daaronder voortaan ook woningen vallen. De ontwerp-wetwijziging is, met een positief advies van de Raad van State, in april 2006 voorgelegd aan de Tweede Kamer (TK 30.515).

Cannabisbranche

Medio 2005 zijn de resultaten van de doorlichting van de cannabisbranche openbaar gemaakt (Snippe e.a. 2004b). Hierin is onder andere de cannabisbranche (de gedoogde coffeeshops, de growshops en de head- en smartshops) in Venlo onderzocht op de aanwezigheid van criminele invloeden. In Venlo blijkt een groot deel van de ondernemers van growshops en smartshops een aanzienlijk strafblad te hebben. Naar aanleiding van de resultaten van deze doorlichting - en het gegeven dat deze ondernemingen zich in de afgelopen jaren meerdere malen schuldig hebben gemaakt aan de verkoop van verdovende middelen - heeft het Programma Management Team van Hektor voorgesteld een vergunningensysteem voor head-, grow-, en smartshops in te voeren. Dit biedt de gemeente

de mogelijkheid ook deze ondernemers en hun ondernemingen te screenen op grond van de wet Bibob.

Procesverbalen en verblijfsontzeggingen

De Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) is een belangrijk instrument bij de aanpak van drugsrunners en -dealers en is in 2005 opnieuw veelvuldig door de politie toegepast. Het opleggen van verblijfsontzeggingen is in de zomermaanden van 2005 echter tijdelijk gestaakt, naar aanleiding van een uitspraak van de rechtbank Roermond (bestuursrechter). De bestuursrechter was namelijk van oordeel dat het opleggen van dergelijke gebiedsontzeggingen, gelet op een specifieke bepaling in de Gemeentewet, niet door de burgemeester gemandateerd kan worden aan ambtenaren van politie. Door de politierechter is dit standpunt vervolgens overgenomen. Tegen de uitspraak van de bestuursrechter is vervolgens hoger beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State.¹ In het verlengde daarvan heeft de Tweede Kamer de Gemeentewet aangepast, omdat zij van mening is dat de bewuste bepaling in de wet, die mandaat zou verhinderen, berust op een vergissing.

Straatteam

Het straatteam levert belangrijke informatie over handel in drugs vanuit panden, waarmee de gemeente in staat wordt gesteld de bestuursrechtelijke maatregelen uit te voeren. Daarnaast richt het straatteam zich op de aanpak van runners en dealers. Het straatteam heeft zich in 2005 voornamelijk gericht op het Q4 gebied, de Straalseweg en de Kaldenkerkerweg en omgeving. Wanneer nodig is er assistentie verleend aan de acties van het rechteam.

Rechercheam

Het rechercheam heeft zich in 2005 met name op de aanpak van de middencriminaliteit gericht. Bij de toedeling van opsporingsonderzoeken wordt er ruwweg vanuit gegaan dat veelvoorkomende 'commune criminaliteit' en plaatselijke criminaliteit door de regiokorpsen wordt bestreden, regiogrensoverschrijdende 'middencriminaliteit' door Bovenregionale Rechercheam's (BRT's) en landelijk en internationaal opererende criminele organisaties door de Nationale Recherche (Weenink en Huisman 2003; Kruyer 2003). Auto-inbraken worden vaak gerekend tot de commune criminaliteit, ramkraken en overvallen tot de middencriminaliteit, terwijl bijvoorbeeld de groothandel in verdovende middelen tot de georganiseerde misdaad wordt gerekend. De verdachten waarop het onderzoek in Venlo zich richt hebben vaak te maken met de grootschalige softdrugshandel in Venlo en daarmee vaak ook met (in)directe export naar Duitsland.

Bij de onderzoeken is in 2005 regelmatig samengewerkt met andere politiekorpsen in het land en met buitenlandse opsporingsdiensten, met name de Duitse politie en de Turkse autoriteiten. In meerdere zaken heeft dit tot aanhoudingen geleid, zowel elders in Nederland als in Duitsland en Turkije.

Financiële ontnemingen

Het Bureau Financiële Ondersteuning (BFO) van de politie is in 2005 nauwelijks voor Hektor aan het werk geweest. Zij zijn vooral bezig geweest met een financieel onderzoek naar een softdrugshandelaar uit Venlo als onderdeel van een opsporingsonderzoek van de regionale recherche. Omdat er door dit onderzoek onvoldoende capaciteit was voor overige zaken is ter ondersteuning van de BFO tijdelijk een medewerker van Deloitte ingehuurd. Bij de Belastingdienst is één persoon voor een aantal uren per week bij Hektor betrokken en

¹ Op 1 maart 2006 heeft de Raad van State uitspraak gedaan dat de burgemeester zijn bevoegdheid wel kan mandateren aan ambtenaren van de politie.

voert een koppel van twee personen de controles bij de head- en smartshops uit.² De Belastingdienst fungeert even als in voorgaande jaren als de achtervang voor het BFO (Snippe e.a. 2005).

Rechercheurs van de politie Venlo, met name van het Bureau Financiële Ontneming (BFO), doen ook onderzoek in het buitenland. Taalproblemen en verschillen in wet- en regelgeving maken het verkrijgen van de benodigde bewijzen tijdrovend. Met name met de Turkse autoriteiten is volgens diverse geïnterviewden door bezoeken van bij het Van Bommelslaboratorium betrokken personen de afgelopen jaren een goed contact opgebouwd.

Internationale samenwerking

Het contact met de Duitse autoriteiten, dat in voorgaande jaren oriënterend van aard was, heeft in 2005 tot concrete vormen van samenwerking geleid. In het volgende hoofdstuk komen de resultaten van deze samenwerking aan bod.

Rechercheurs van de politie Venlo, met name van het Bureau Financiële Ontneming (BFO), doen weliswaar onderzoek in het buitenland, maar taalproblemen en verschillen in wet- en regelgeving maken het verkrijgen van de benodigde bewijzen lastig. De relatie met de Turkse autoriteiten heeft in 2005 volgens diverse geïnterviewden een positieve impuls gekregen. Door de officier van Justitie en twee medewerkers van BFO is eind april 2005 een werkbezoek aan Turkije gebracht. Hierbij zijn afspraken met de Turkse justitiële autoriteiten gemaakt over een aantal concrete opsporingsonderzoeken. Tevens is er op verschillende plaatsen uitleg over het Hektor-project gegeven. Bij enkele ontnemingen van Turkse drugshandelaren die crimineel verkregen vermogen geïnvesteerd hebben in het thuisland is de medewerking van de Turkse autoriteiten verkregen, maar zou volgens enkele geïnterviewden de medewerking van de sociale dienst van de gemeente Venlo (nog) te wensen over laten.

Knelpunten

Bij de handavingsinstrumenten heeft zich in de zomermaanden een knelpunt voorgedaan doordat de gebiedsontzegging niet kon worden toegepast. In enkele straten van Q4 heeft dit binnen korte tijd geleid tot een toename van de overlast van dealers en runners. Verder is de hoeveelheid geplande handavingsacties door personele tekorten niet volgens planning uitgevoerd.

Succes- en faalfactoren handavingsspoor

De resultaten die met behulp van de wet Bibob met een zorgvuldige screening van vergunningen zijn behaald en de preventieve werking die hiervan uitgaat worden met name als succesfactor genoemd. Ook de politie ziet veel voordelen in deze werkwijze. De aanpak sluit bovendien nauw aan op het politieke concept van Tegenhouden. De resultaten van de toepassing van deze wet komen aan bod in hoofdstuk vijf.

Enkele geïnterviewden zijn van mening dat de handhaving in Venlo nog te weinig integraal wordt toegepast. Om één van de eindresultaten van Hektor, het definitief weren van drugspanden in Venlo, te realiseren zou aan panden een andere bestemming moeten worden gegeven. Door verouderde bestemmingsplannen en lange procedures is dat echter niet altijd mogelijk. De recent toegenomen aandacht voor handhaving, met name sinds de rampen in Enschede en Volendam, is echter nog te kort geweest om de voorschriften in alle bestemmingsplannen te moderniseren. Ook de drank- en horecaverunning dient volgens betrokkenen op onderdelen te worden aangepast. Voorgesteld is de handhaving vanuit

² De Belastingdienst is partner in het Van Bommelslab, maar ontvangt geen financiële middelen van Hektor. De tijdsinvestering komt geheel voor rekening van de Belastingdienst.

diverse met elkaar samenhangende aspecten en de daarbij direct betrokken disciplines aan te pakken, zodat problemen op een integrale en efficiënte oplossing kunnen worden opgelost. De verwachting bij enkele betrokkenen is dat het samenbrengen van handhavingstaken en een meer integrale aanpak van handhaving een verdieping en verbreding van kennis en ervaring bij handhavingmedewerkers kan opleveren. Hierbij kan het Van Bommelslaboratorium een rol spelen. Aan deze groep van strafrechtelijke en financiële handhavers dienen volgens diverse geïnterviewden enkele bestuurlijke handhavers te worden toegevoegd. Het Van Bommelslab kan met deze uitbreiding mogelijk weer de aanjager zijn voor slimme en creatieve oplossingen bij de bestrijding van drugsoverlast. Volgens enkele geïnterviewden is het Van Bommelslab weer toe aan een creatieve impuls.

Conclusie

De bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving is in 2005 grotendeels ongewijzigd voortgezet en conform het werkplan uitgevoerd. Met name het toepassen van Bibob wordt als een krachtig instrument van het handhavingsspoor beschouwd. Er zijn volgens betrokkenen echter verbeteringen bij de handhaving mogelijk. Diverse handhavers zijn van mening dat de mogelijkheden van de handhaving nog niet ten volle worden benut. Zij zien bij een meer integrale benadering van de handhaving met name een belangrijke rol weggelegd voor het Van Bommelslab, dat weer als aanjager van creatieve oplossingen bij het terugdringen van de drugsoverlast moet worden ingezet.

3.3 Coffeeshopspoor

Volgens het werkplan Hektor 2005 dienen de activiteiten van de partners en de projectorganisatie rondom het coffeeshoptraject in 2005 er op gericht te zijn om (Gemeente Venlo 2005a):

Een besluit door de Gemeenteraad te laten nemen over het realiseren van de Bestuursopdracht voor het coffeeshopbeleid naar aanleiding van de resultaten van de effectmeting verplaatsing coffeeshops door bureau INTRAVAL.

De bestuursopdracht voor Hektor ten aanzien van het coffeeshopbeleid luidde (Gemeente Venlo 2001a):

"In Venlo, buiten de woonwijken, niet alleen plaats (blijven) bieden aan een vijftal - herkenbare - gedoogde coffeeshops, maar ook de voorwaarden scheppen voor vestiging van twee perifeer gelegen verkooppunten van softdrugs. De bestaande vijf gedoogde coffeeshops richten zich alsdan met name op de lokale / regionale gebruikers, die deze gelegenheden niet enkel bezoeken voor de aanschaf van softdrugs, maar eventueel ook in de directe omgeving wensen te vertoeven. De bij wijze van experiment te realiseren verkooppunten richten zich op die kopers van softdrugs, die daar in beginsel geen verblijf in Venlo aan verbinden. Met de verwezenlijking van die verkooppunten wordt beoogd de bezoekerstromen, welke zich thans onnodig richting binnenstad begeven, af te buigen en qua volume te reduceren. Niet alleen moet de overlast van illegale verkooppunten (vaak bijgestaan door drugsrunners) daardoor afnemen, ook moet voorkomen worden dat potentiële klanten in de verleiding gebracht worden om illegale verkooppunten te bezoeken."

De bestuursopdracht is noch in de eerste periode (2001-2004) noch in 2005 uitgevoerd. Weliswaar zijn in het najaar van 2004 twee coffeeshops vanuit het Q4-gebied verplaatst naar de periferie van de stad, maar het aantal gedoogde coffeeshops is niet uitgebreid met twee op experimentele basis, zoals verwoord in de bestuursopdracht. Weliswaar wordt in het werkplan 2005 vermeld dat "op basis van de uitkomsten van het onderzoek (naar de effecten van de verplaatsing van de twee coffeeshops red.) een hernieuwde afweging zal plaatsvinden van het in de toekomst te voeren coffeeshopbeleid". Ook deze hernieuwde

afweging heeft niet (meer) in 2005 plaatsgevonden. In het eerste kwartaal van 2006 is gestart met het onderzoeken van diverse mogelijkheden. Een definitieve beslissing over het coffeeshopbeleid zal voor 31 december 2006 worden genomen.

Conclusie

Het proces ten aanzien van het coffeeshopbeleid, is niet verlopen zoals beoogd in de planvorming. Gezien de geringe activiteiten voor het coffeeshopspoor in 2005 kan niet gesproken worden van duidelijke succes- of faalfactoren.

3.4 Vastgoedspoor

Het beoogde eindresultaat van het traject Vast en Goed is om in 2010 te komen tot een veilig en aantrekkelijk stadscentrum met een diversiteit aan functies en een aangenaam leef-, verblijf-, vestigings- en investeringsklimaat voor bewoners en ondernemers. Dit moet worden bewerkstelligd door actief beheer, herbestemming en herontwikkeling van zwakke delen (de gebieden Q4, de Kop van Zuid en de invalswegen). Na aanvankelijke vertragingen (Snippe e.a. 2005) is de ontwerpfase medio 2005 afgerond met het wijkontwikkelingsplan, dat de basis vormt voor de verdere ontwikkeling van de grondexploitatie en een bestemmingsplan. Gedurende de looptijd van het traject (10 – 12 jaar) zal een stringent handhavingsniveau in de wijk noodzakelijk zijn en blijven. Uit de documentenanalyse en de interviews blijkt dat in het jaar 2005 binnen het spoor zowel op het gebied van planvorming als op het gebied van uitvoering voortgang is geboekt.

Planvorming

In juli 2005 heeft de gemeenteraad het Wijkontwikkelingsplan (WOP) Q4 met de bijbehorende grondexploitatie Q4 vastgesteld en ter goedkeuring aan de Minister van VROM gezonden. Vooraf heeft een uitgebreid informatie- en inspraaktraject met bewoners en belanghebbenden plaatsgevonden. Het daarover opgestelde inspraakverslag is eveneens door de gemeenteraad vastgesteld. In het project Q4 is er sprake van aanvaardbare risico's, als gevolg van onder andere (grond)verwerving, planvertraging, archeologie, bodemsanering en planschades. Daarnaast lag er druk op de voortgang en haalbaarheid vanwege het tijdig veiligstellen van subsidiestromen en nog onvoorziene kosten als gevolg van het gewenste culturele en cultuurhistorische karakter als identiteit voor het nieuwe Q4. Naast de grondexploitatie vormen de volgende deelonderzoeken en –plannen integraal onderdeel van het WOP: de Woningmarktverkenning (april 2005), het onderzoek Stedelijke Functies (april 2005), het Duurzaamheidsprofiel (april 2005) en de Cultuurhistorische inventarisatie en analyse (mei 2005).

Organisatie en financiering

Ten behoeve van het vervolgetraject na vaststelling van het WOP is op 23 augustus het Organisatie en Informatieplan Ontwerpfase Q4 vastgesteld en als bijlage toegevoegd aan het WOP. Dit plan beschrijft onder meer de samenwerking met marktpartijen in het vervolgetraject. Het WOP Q4 met bijbehorende deelplannen en –onderzoeken is eind augustus 2005 overhandigd aan Minister Dekker van VROM. Daarmee werd de weg vrijgemaakt voor het verkrijgen van de door VROM in het kader van het Memorandum Spooreplacement, voor Venlo gereserveerde financiële bijdrage. Op 12 december 2005 heeft de Minister van VROM de BIRK-subsidie ad € 13 miljoen verstrekt voor de herstructurering van Q4.

Met de provincie is in 2005 overeenstemming bereikt over een subsidiereservering van €2,5 miljoen voor de periode tot 31 december 2006 en € 2,5 miljoen voor de daarop

volgende periode van 1 januari 2007 tot 31 december 2010 vanuit het Fonds Majeure Projecten. De subsidietoekenning wordt gekoppeld aan de provinciale beleidsthema's Kunst en Cultuur, Jong in Limburg en Creatieve Industrie. Met Woningstichting Venlo-Blerick is eind december 2005 een ontwikkelingsovereenkomst gesloten over de nadere invulling van haar ontwikkelingsgebied binnen Q4.

Kunst en cultuur

De gemeente geeft vanuit het spoor Vast en Goed tijdens de 'bouwphase' tijdelijke gebruikers, met name culturele en creatieve ondernemers, voorafgaand aan de nieuwbouw of verbouwing van panden een plek in de wijk om onnodige leegstand tegen te gaan. Bovendien verlevendigen deze bewoners en gebruikers de wijk tijdens de bouwphase. De verwachting is dat zij na de oplevering van woon- en bedrijfspanden als bewoner of gebruiker in de wijk blijven wonen en werken.

Succes- en faalfactoren

Het vastgoedspoor zal op termijn een belangrijke succesfactor moeten zijn voor het versterken van het leef-, verblijf-, vestigings- en investeringsklimaat in Q4. Een eerste succes is de vestiging van de culturele en creatieve ondernemers die in eerste instantie komen om leegstand tegen te gaan maar op de langere termijn de nieuwe bewoners en gebruikers van de wijk zullen zijn. Daarnaast zullen ook de huidige bewoners en nieuwe bewoners en ondernemers zich in de woningen en bedrijfspanden in Q4 moeten vestigen om van deze nieuwe wijk een succes te maken.

Conclusie

De afronding van de ontwerpfase heeft, met bijbehorende deelonderzoeken, conform de planvorming in 2005 plaatsgevonden. Ook is het in 2005 gelukt de beoogde financiering voor het spoor te realiseren. Verder heeft de wijk Q4 in 2005 door de culturele impuls een extra levendig accent gekregen.

3.5 Inbedding in staande organisatie

Deze paragraaf behandelt het verloop van de afstemming binnen, en de inbedding van het project Hektor (met name de handhavingstaken) in de staande organisatie.

Organisatie

Het Van Bommelslaboratorium (VBL) en het Handhavingsoverleg zijn in 2005 vrijwel het gehele jaar wekelijks respectievelijk tweewekelijks bijeen geweest om op tactisch en operationeel niveau afspraken te maken over het handhaven van de drugsoverlast en – criminaliteit. Het voorzittersschap van het VBL is na de zomer van 2005 door het OM overgedragen aan de gemeente.

Per 1 januari 2005 is op een andere wijze invulling gegeven aan de gemeentelijke inbreng bij het Hektor-project. De taken van de drie medewerkers (coördinator Bestuurlijke handhaving, medewerker Bouwkundige handhaving en medewerker Sociale Recherche) die voorheen waren vrijgesteld voor Hektor, zijn sindsdien op basis van werkafspraken door de vakinhoudelijke afdelingen uitgevoerd. Sinds september 2005 is een medewerker van Arcadis ingehuurd voor de bouwkundige handhaving.

Samenwerking

Nadat de Tweede Kamer op 22 december 2004 heeft besloten het project Hektor een subsidie te verlenen hebben gemeente, politie en het OM de eerste maanden van 2005

overleg gevoerd over de voortzetting van Hektor. In het Werkplan Hektor 2005 dat in juni 2005 is verschenen zijn de nieuwe prioriteiten en maatregelen toegelicht. De late besluitvorming over de subsidie is mede de oorzaak geweest van een vertraagde doorstart. Tezamen met enkele personele wisselingen bij gemeente en politie, een andere invulling van de werkwijze van de gemeentelijk inbreng en de verminderde inzet van BFO, is het handhavingsniveau enigszins teruggezakt.

Door diverse geïnterviewden is opgemerkt dat de samenwerking in het VBL en het Handhavingsoverleg in het algemeen goed verloopt. Door handhavers van gemeentelijke afdelingen die voor 2005 niet bij Hektor waren betrokken wordt gesproken over een rijdende trein waaraan zij enkele treinstellen extra gekoppeld hebben. Door deze verbreding van de bestuursrechtelijke handhaving is de aanpak integraler geworden. Een extra medewerker, een medewerker bijzondere wetten, een sociaal rechercheur en een handhaver op het gebied van Ruimtelijke Ordening, zijn hiervoor aangetrokken. Verder huurt Hektor capaciteit in van de handhavingsafdelingen. Deze afdelingen maken hun medewerkers hiervoor vrij. Door capaciteitsproblemen is dit in 2005 niet altijd mogelijk gebleken. In de loop van dat jaar zijn achterstanden opgelopen en zag het er naar uit dat de afgesproken inspanningsverplichtingen niet zouden worden gehaald. Deze achterstand is door extra capaciteit vrij te maken, onder meer door externe capaciteit in te huren, eind 2005 grotendeels weggewerkt. De handhavingsactiviteiten in 2005 zijn conform het programma gerealiseerd.

Inbedding in gemeentelijke diensten

De inbedding van de bestuurlijke handhaving in de staande organisaties is volgens betrokkenen goed verlopen. De taken en uitvoering zijn goed in de staande organisaties ingebed. In 2005 is er sprake van structureel overleg tussen alle bij de handhaving betrokken disciplines. Daarnaast vindt er buiten het Hektor-project op zowel managersniveau als uitvoeringsniveau periodiek overleg en afstemming plaats in het kader van het programma Integrale Handhaving. Hierbij gaat het om de afdelingen: Bouwen, Wonen en Leefomgeving; Milieu; Stedelijke Ontwikkeling; Brandweer; Stadstoezicht; en Veiligheid.

De afdelingen Milieu en Stadstoezicht zouden volgens enkele geïnterviewden nog wat meer bij de uitvoering in het kader van het programma Integrale Handhaving betrokken kunnen worden. Ook op deze afdelingen moeten echter vanwege capaciteitsproblemen keuzes worden gemaakt. De prioriteit wordt niet altijd bij de handhaving gelegd. In de praktijk is er sprake van enige frictie tussen handhavingsactiviteiten die voor Hektor moeten worden verricht en vaak een ad-hoc karakter hebben en de inspanningen voor het programma Integrale Handhaving van de staande organisatie. Hierdoor kan het reguliere handhavingstraject niet altijd volgens schema worden uitgevoerd. Volgens betrokkenen moet de projectleider van Hektor de vinger aan de pols houden om gevoeligheden bij de uitvoering te voorkomen. Tot nu toe zijn dergelijke problemen in de prioriteitsstelling van handavingsinspanningen voorkomen mede door de goede persoonlijke relaties tussen betrokken medewerkers.

Indien drugshandel gerelateerd aan een pand wordt geconstateerd, dan wordt voor de aanpak een plan gemaakt waarbij per pand wordt gekeken op welke wijze het meest effectief de drugshandel en -overlast kan worden bestreden. Afhankelijk van de situatie wordt gebruik gemaakt van de inzet van diverse partijen en een combinatie van strafrechtelijke en bestuurlijke middelen. Dit geeft de gemeente en politie het instrumentarium voor een effectieve pandgerichte aanpak. Dit heeft in 2005 geleid tot het sluiten van panden, het screenen van vergunningen en het opleggen van dwangsommen. Naast vergunningen is tevens gekeken naar bestemmingsplannen en de leefmilieuverordening. De inspecties leiden

in de praktijk vaak tot een waslijst aan opmerkingen per pand. De opmerkingen zijn verwerkt in een rapportage met verwijzing naar de wettelijke grondslag. Vervolgens is de eigenaar aangeschreven om de geconstateerde gebreken te herstellen. Als stok achter de deur is vaak een last onder dwangsom opgelegd. Het opleggen van een last onder dwangsom houdt in dat aan de overtreder wordt bekend gemaakt dat de illegale situatie in overeenstemming met de wet dient te worden gebracht. Eigenaren kiezen met zo'n aanmoediging veelal eieren voor hun geld en besluiten de gebreken te herstellen, de illegale praktijken te staken of het pand te verkopen.

Inbedding politie

Het straatteam en researchteam Hektor van de politie zijn exclusief voor Hektor werkzaam. De leden worden voornamelijk ingezet voor het bestrijden van drugsoverlast en de handel in softdrugs. Diverse geïnterviewden van de politie en de gemeente geven aan dat het straatteam ook zo lang mogelijk hierop moet worden ingezet. De basiseenheden van de politie kunnen sinds eind 2005 op projectbasis een beroep doen op het straatteam als er in hun gebied sprake is van structurele vormen van drugsoverlast. Een basiseenheid die ondersteuning wil moet daarvoor een concreet projectplan indienen. Het straatteam is twee keer op die wijze ingehuurd. Eén van deze projecten is volgens betrokkenen zeer succesvol verlopen. In de buurt De Kei in Tegelen waar sprake was van een toenemende drugsoverlast heeft het straatteam samen met de basiseenheid onderzoek gedaan naar de drugshandel. In 2006 heeft dit onderzoek tot resultaten geleid. Er is een handelaar aangehouden en in totaal 43 kilogram softdrugs in beslag genomen. De verdachte was een bekende van het straatteam, ze hadden hem eerder verjaagd uit Q4.

Volgens diverse betrokkenen van de gemeente en de politie is de tijd niet rijp om het straatteam op te heffen en de leden terug te laten keren naar hun basiseenheden. Dit is ook de reden dat het straatteam in beheersmatige zin nog niet in de bestaande politieorganisatie is opgenomen, maar voor haar voortbestaan afhankelijk blijft van een subsidie van het ministerie van Justitie. De exclusieve inzet van de teams was daardoor mogelijk, maar deze exclusiviteit is zonder subsidie volgens de korpsleiding lastig te handhaven. De bestrijding van de drugsoverlast vereist volgens de meeste geïnterviewden nog steeds de exclusieve aandacht van een gespecialiseerd team. Het integreren van het team in de basiseenheden is volgens enkele betrokkenen wel degelijk een mogelijkheid. De toezichttaken binnen de basiseenheden zullen dan op een zodanig niveau moeten liggen dat het huidige veiligheidsniveau in ieder geval kan worden gehandhaafd. Hierbij zien enkele betrokkenen een belangrijke rol weggelegd voor de gebiedsmentoren. Zij moeten een inschatting maken van de veiligheidssituatie in de hen toegewezen gebieden en in het handhavingsoverleg het niveau van toezicht en handhaving moeten afstemmen. Diverse geïnterviewden verwachten echter dat de prioriteiten zullen verschuiven naar de reguliere politietaken, zoals de surveillance en de noodhulp. Zij achten het risico dat de bestrijding van drugsoverlast daardoor een te geringe prioriteit krijgt te groot. Bovendien verdwijnt er door het opheffen van een gespecialiseerd team unieke kennis over de drugshandel in Venlo, die momenteel vooral bij het straatteam aanwezig is.

Vergelijkbare argumenten worden er ook gebruikt voor het researchteam. Als deze leden, ook in beheersmatige zin, terugkeren naar de basiseenheden worden zij volgens geïnterviewden voornamelijk ingezet op opsporingsonderzoeken met een hogere prioriteit, met name de handel in harddrugs, wapens, vrouwenhandel en sinds 2005 ook illegale hennepcultuur (Jaarplan arrondissement Roermond 2005). De jaarlijkse inventarisatie van de criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) door de politie toont aan dat een structurele aanpak van deze problematiek in de regio Limburg Noord nog steeds noodzakelijk is. Het OM constateert dat de beschikbare opsporingscapaciteit op dit terrein binnen de politieregio Limburg-Noord nog steeds ontoereikend is. Van belang is tevens het grote aanbod van

internationale rechtshulpverzoeken, dat politie en OM jaarlijks moeten verwerken. Daarnaast is bij zware en georganiseerde criminaliteit veelal sprake van grensoverschrijdende criminaliteit, die met de beschikbare opsporingscapaciteit niet adequaat kan worden bestreden. Een structurele inzet van het al enige jaren bij de politie Limburg-Noord (op tijdelijke basis) geplaatste GOC-team (Grens Overschrijdende Criminaliteit) van de Koninklijke Marechaussee (Kmar) blijkt bittere noodzaak.

Knelpunten

De capaciteit is volgens geïnterviewden werkzaam in de staande organisatie een structureel knelpunt bij de uitvoering van de handavingsinspanningen. In 2005 waren de afgesproken inspanningsverplichtingen niet geheel in overeenstemming met de capaciteit binnen de afdelingen Bouwen, Wonen en Leefomgevingen Stedelijke Ontwikkeling. Ook de complexiteit van de handhaving, mede doordat meerdere afdelingen hierbij betrokken zijn, is in eerste instantie onderschat.

Ondanks capaciteitsproblemen is de tevredenheid over de uitvoering van de bestuurlijke handhaving bij alle betrokken partijen groot. In een jaar tijd is de gewijzigde bestuurlijke handhaving volgens de betrokkenen een volwaardige partner geworden binnen de handhavingketen, die door alle partijen serieus wordt genomen.

Regels moeten volgens enkele geïnterviewden consequent worden nageleefd, maar niet alle regelgeving kan worden gehandhaafd. Bij de handhaving moeten keuzes worden gemaakt, zowel naar de onderdelen waarop gehandhaafd dient te worden als naar geografische gebieden. Deze keuze moet door de gemeenteraad worden gemaakt, hetgeen met het handavingsprogramma 2006-2007 ook is gebeurd. Het handavingsprogramma 2005 is volgens een betrokkene meer beschrijvend van aard. Wel betekent de bredere aanpak dat niet alleen in de traditionele Hektorgebieden - Q4, Kop van Zuid, de Kaldenkerkeweg en overige uitvalswegen - wordt gewerkt, maar tevens in overige gebieden in Venlo waar sprake is van drugsoverlast. Zo is in 2005 extra geïnvesteerd in de Straelseweg en omgeving.

Succes- en faalfactoren

De beleidsondersteuning van Hektor is volgens enkele betrokkenen te minimaal georganiseerd. Volgens enkele geïnterviewden houden bij de gemeente Venlo alleen de programmamanager Hektor en de projectleider Handhaving zich met deze ondersteuning bezig. Zij houden de voortgang van Hektor in de gaten, zowel wat betreft de resultaten als de inbedding van de inspanningsverplichtingen in de staande organisaties. Door betrokkenen is opgemerkt dat door deze wijze van organiseren de ondersteuning te veel gebonden is aan deze twee personen en de continuïteit daardoor onvoldoende is gewaarborgd.

Conclusie

De beoogde inbedding van de bestuurlijke handhaving van Hektor 2005 is grotendeels conform het werkplan gerealiseerd. Bij de strafrechtelijke handhaving heeft de inbedding van de beide politieteams die voor Hektor werkzaam zijn, het straatteam en het rechteam, niet plaatsgevonden. Deze teams richten zich uitsluitend op de bestrijding van drugsoverlast respectievelijk de handel in softdrugs. Volgens diverse betrokkenen is dat vanwege de hardnekkigheid van de problematiek en de specialistische kennis die voor de aanpak is vereist nodig om succesvol te kunnen zijn. Anderen, met name binnen het politiekorps, zijn van mening dat een inbedding mogelijk is door een flexibelere inzet maar, door het wegvallen van subsidies ook noodzakelijk is.

3.6 Beoogde aanvullingen

In deze paragraaf komen de ontwikkelingen aan bod op het gebied van de beoogde beleidsaanvullingen, de aanpak van criminele organisaties, en het flankerend jongerenbeleid.

Criminele organisaties

Volgens de regionale recherche in Venlo zijn medio 2004 26 criminele samenwerkingsverbanden actief in de regio Noord-Limburg.³ Deze 26 criminele samenwerkingsverbanden zijn verdeeld over de sectoren: georganiseerde criminaliteit (13); middencriminaliteit (7); organisatie criminaliteit (3); en de zogenoemde netwerkers (3). De informatie over deze criminele samenwerkingsverbanden is vooral gebaseerd op informatie die is verkregen door de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) van de regiopolitie Limburg-Noord aangevuld met informatie uit opsporingsonderzoeken.

Hoe de criminele samenwerkingsverbanden zich in aantallen en qua activiteiten in de afgelopen anderhalf jaar hebben ontwikkeld, is niet bekend. In 2005 heeft hiervan geen analyse plaatsgevonden. Wel zijn er volgens politiemensen meerdere drugshandelaren actief in en rond Venlo op een tenminste vergelijkbare schaal als de eerdergenoemde veroordeelde handelaar. Door de lage prioriteit die er geldt voor de opsporing van handel in softdrugs, de vaak lage risico-inschatting voor wat betreft geweldsdreiging en de beperkte opsporingscapaciteit bij de recherche is de kans dat een onderzoek naar handel in softdrugs wordt gestart gering. Volgens de chef van de regionale recherche zijn in 2005 in en rond Venlo geen grote veranderingen geweest in de criminele samenwerkingsverbanden die actief zijn in de softdrugs.

Flankerend jongerenbeleid

In december 2005 verscheen 'Meer dan tot 10 tellen' de eerste uitgave van de monitor Jeugd in cijfers' dan kan worden gezien als een soort nulmeting van Achilles om de Venlose jeugd - en haar problematiek op allerlei fronten - in kaart te brengen (Gemeente Venlo 2005b). Kenmerkend binnen de uitvoering van het programma Achilles is dezelfde programmatische aanpak als binnen Hektor. Enkele doelstellingen van het programma zijn:

- het aanpakken van de problematiek van voortijdig schoolverlaten en het garanderen van een doorstroomkwalificatie voor alle leerlingen;
- het aanbieden van een sociaal activeringstraject aan werkloze jongeren;
- het voorkomen en terugdringen van vandalisme en criminaliteit door jongeren.

Volgens de projectleider risicojongeren moeten de taken van Achilles vooral worden opgevat als onderdeel van wat voorheen de 'Voorkant van Hektor' werd genoemd. De voorkant van Hektor tracht door middel van signalering en preventief werken te voorkomen dat jongeren afglijden naar de criminele wereld van softdrugsgebruik en -handel. Dit gebeurt onder meer door samenwerking met Duitse autoriteiten, het grensstedenoverleg en door afstemming met het (politieel) jongerenwerk. De voornaamste link met Hektor ligt in bij Achilles in de aanpak van de zogenoemde risicojongeren. Binnen Achilles is hiervoor in 2005 een aparte coördinatiegroep opgericht. Hierin zijn naast beleidsmedewerkers van de gemeente en politie ook de Geestelijke gezondheidszorg, het Jongerenwerk, de

³ Het betreft samenwerkingsverbanden die grotendeels hun werkgebied hebben in de politieregio Limburg-Noord. Grofweg kan gesteld worden dat 19 samenwerkingsverbanden betrokken zijn bij de handel in softdrugs. Een deel handelt daarnaast ook in harddrugs, zoals cocaïne en XTC. Dit blijkt ook uit diverse uitspraken van de rechtbank Roermond. Zo is eind 2005 een Venlose handelaar in hasj veroordeeld.

Jeugdreclassering en -bescherming, het Voortgezet onderwijs, het Voortgezet speciaal onderwijs, de Raad van de kindbescherming, het Bureau Halt en het RMC werkzaam.

De coördinatiegroep Risicjongeren richt zich onder andere op de volgende punten die overlap kennen met het veiligheidsbeleid van Hektor: de (overlastgevende) jongeren in de wijken; jongeren en middelengebruik; en de (na)zorg aan jeugdige veelplegers. De gebieden die de voornaamste aandacht van de coördinatiegroep hebben zijn Venlo-Oost, Blerick en Venlo-Zuid.

Medewerkers van Achilles en Hektor hebben in 2005 input geleverd aan het gemeentelijk Veiligheidsbeleid. Daarnaast heeft structureel overleg tussen beide organisaties plaatsgevonden. Van concrete samenwerking in termen van projecten of het aanbieden van opleidingen of gerichte programma's aan jongeren is echter nog geen sprake. De (voorwaarden voor) potentiële meerwaarde van de samenwerking is volgens de medewerkers van beide organisatie echter wel reeds aanwezig. Men is na de toenadering in 2005 nu op de hoogte van elkaars beleid en inspanningen, men kan het goed met elkaar vinden en er is sprake van positieve verhoudingen die het mogelijk maken in de toekomst nadere afspraken te maken (omtrekt bijvoorbeeld programma's en taakverdeling). Begin 2006 zijn de beide organisaties gezamenlijk gestart aan een project voor de nazorg aan jeugdige veelplegers.

Conclusie

De beoogde strategie op het gebied van criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) is in 2005 niet tot uitvoering gekomen. Ook de beoogde samenwerking en afstemming met het jongerenbeleid van de gemeente Venlo is in 2005 nog weinig van de grond gekomen.

4. INSPANNINGEN

In dit hoofdstuk wordt op basis van schriftelijke bronnen en gesprekken met sleutelinformanten ingegaan op de inspanningen (de output) die in 2005 zijn gedaan. Uit de procesbeschrijving (hoofdstuk drie) blijkt dat uit het in 2005 beoogde flankerend beleid - de aanpak van georganiseerde criminaliteit en de aansluiting met het jeugdbeleid - niet of nauwelijks activiteiten zijn voortgekomen. In 2005 zijn dan ook vooral inspanningen gedaan op het gebied van het oorspronkelijke drie sporen beleid. Deze komen in de volgende drie paragrafen aan bod.

4.1 Handhaving

In deze paragraaf worden de inspanningen behandeld die in 2005 in het kader van de handhaving zijn uitgevoerd. De inspanningen zijn onder te verdelen in drie categorieën: bestuurlijke maatregelen; strafrechtelijke aanpak; en fiscale maatregelen.

Bestuurlijke maatregelen

Van alle overtredingen die de politie in 2005 heeft geconstateerd is een bestuurlijke rapportage opgesteld ten behoeven van de burgemeester. Waar mogelijk is vervolgens overgegaan tot sluiting van het betreffende pand of is er een waarschuwing gegeven. De periodes van sluiting variëren van drie maanden tot één jaar. Een aantal maal is gemotiveerd van de beleidsregels afgeweken. Indien er grote hoeveelheden verdovende middelen werden aangetroffen of wanneer er harddrugs in het spel waren, werd een waarschuwing overgeslagen en is direct over gegaan tot de sluiting van het pand.

De bestuurlijke handhaving heeft in 2005 tot negen aanschrijvingen geleid waarin de eigenaar wordt gewaarschuwd dat het pand op last van de burgemeester wordt gesloten indien de handel in drugs vanuit dit pand wordt voortgezet (tabel 4.1). In 2004 ging het om een vergelijkbaar aantal aanschrijvingen, namelijk 11. Bij de panden gaat het vooral om woningen en in mindere mate om detailhandel en horecapanden.

De eigenaren die panden verhuren waar in drugs wordt gehandeld, hoeven hiervan niet altijd op de hoogte te zijn. In zogenoemde opmaatgesprekken zijn in 2005 enkele eigenaren (opnieuw) gewezen op hun verantwoordelijkheid voor het gebruik van panden.

Tabel 4.1 Bestuurlijke maatregelen met betrekking tot sluitingen panden 2004-2005.

	2004	2005
Waarschuwing tot sluiting pand		
- Woning	8	7
- Detailhandel	3	1
- Horeca	0	1
- Coffeeshop	0	0
Totaal	11	9
Sluitingen		
- Woning	4	10
- Detailhandel	3	6
- Horeca	3	0
- Coffeeshop	0	0
Totaal	10	16
Ontruiming woning	0	0

In 2005 zijn, hetzij naar aanleiding van een eerdere bestuursrechtelijke waarschuwingen in (2005 of 2004) hetzij direct, 16 panden gesloten, waarvan tien woningen en zes winkels. Dit zijn er zes meer ten opzichte van 2004. In 2005 zijn evenals in 2004 geen woningen ontruimd.

In 2005 is bijzondere aandacht besteed aan de overlast op de Straelseweg en de Herungerstraat. Na jarenlange inspanningen van de gemeente en de politie is in de loop van 2005 een aantal overlastgevend panden gesloten en het zogenoemde Bondsgebouw volledig ontruimd. De woningstichting Venlo-Blerick heeft dit pand aan de St. Martinusstraat, dat al sinds midden jaren tachtig voor overlast zorgt, kunnen verwerven. Met deze verwerving is de overlast op deze locatie definitief beëindigd. Verder zijn de vergunningen van twee overlastgevend horecabedrijven ingetrokken.

In de zomerperiode is opnieuw het zogenoemde Zomeroffensief Hektor gehouden. Een aantal vooraf geselecteerde panden zijn zoveel mogelijk integraal aangepakt. Er zijn twee integrale controles georganiseerd, waaraan zo'n 15 medewerkers van de politie (straatteam Hektor, rechercheteam Hektor en vreemdelingtoezicht), de gemeente (Leefmilieucontrole en Brandweer), de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) en de Douane hebben deelgenomen.

Procesverbalen en verblijfsontzeggingen

Uit tabel 4.2 blijkt dat het aantal procesverbalen voor drugsrunnen tussen 2004 en 2005 is toegenomen van 86 naar 120.

Bij de aantallen verblijfsontzeggingen is er sprake van een genuanceerd beeld. De aantallen verblijfsontzeggingen van 24 uur en vier weken zijn toegenomen, terwijl er geen verblijfsontzeggingen van acht uur of 14 dagen zijn uitgevaardigd.¹

Tabel 4.2 Processen-verbaal voor drugsrunnen en verblijfsontzeggingen, 2004-2005

	2004	2005
Verbalen inzake drugsrunnen	86	120
Verblijfsontzeggingen drugsrunners		
8 uur	9	-
24 uur	16	25
14 dagen	30	-
4 weken*	21	41
Waarschuwing verblijfsontzegging	19	-

* Deze duur van verblijfsontzegging is mogelijk sinds 22 juli 2004

Bibob

In 2005 zijn evenals in 2004 meerdere Drank- en Horecawetvergunningaanvragen en Exploitatievergunningen op grond van de wet Bibob getoetst. In vijf zaken werden de vergunningaanvragen diepgaand onderzocht waarbij (soft)drugshandel werd vermoed. Dit zijn de volgende zaken:

- In maart 2005 heeft het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) een aangevraagde vergunning geweigerd en de bestaande vergunning ingetrokken van een horecagelegenheid aan de Kaldenkerkerweg. Het College acht het aannemelijk dat het bedrijf dient als dekmantel voor drugshandel. Momenteel loopt een beroepsprocedure dat de ondernemster bij de bestuursrechter heeft aangetekend.

¹ In juli 2005 is het opleggen van verblijfsontzeggingen tijdelijk gestaakt. De bestuursrechter is namelijk van oordeel dat het opleggen van dergelijke gebiedsontzeggingen, gelet op een specifieke bepaling in de Gemeentewet, niet door de burgemeester gemandateerd kan worden aan ambtenaren van politie. Door de politierechter is dit standpunt vervolgens overgenomen.

- Begin mei 2005 is een vergunningaanvraag afgewezen van een ondernemer die een drugsgerelateerd café in Venlo-Oost wilde overnemen. De voormalige ondernemer is, na onderzoek van het Hektor-rechercheteam, in 2004 aangehouden wegens drugshandel en deelname aan een criminele organisatie. Omdat er zakelijke banden tussen beide ondernemers bestaan is de vergunningaanvraag afgewezen.
- Naar aanleiding van het onderzoek naar twee Venlose broers die begin januari 2005 wegens grootschalige drugshandel zijn aangehouden om te worden uitgeleverd aan Duitsland, heeft de Bibob-officier van Justitie de burgemeester ingeseind een Bibob-procedure uit te voeren naar de integriteit van de eigenaren van vier horecabedrijven in Venlo. Dit heeft geleid tot het intrekken van de vergunningen van drie horecabedrijven in juni en juli 2005.
- In oktober 2005 is een vergunning van een overlastgevend café aan de Straelseweg ingetrokken. Nadat een aangevraagde vergunning is geweigerd, omdat er geen medewerking aan het onderzoek werd verleend, is de bestaande vergunning gescreend. Omdat de eigenaar van het café ook hieraan niet wenste mee te werken, was er voldoende grond om de vergunning in te trekken.
- In augustus 2005 is een advies aan het Landelijk Bureau Bibob gevraagd over de vergunningaanvraag van een shoarmazaak in Venlo. Het Landelijk Bureau concludeerde in december 2005 dat er een 'ernstig gevaar' zou dreigen. Dit heeft geleid tot een weigering de vergunning te verstrekken. Begin 2006 is hiertegen bezwaar gemaakt.

Verder is in 2005 een aantal vergunningaanvragen geweigerd omdat de aanvragers van vergunningen nadere vragen van de gemeenten niet hebben beantwoord en geen gevolg hebben gegeven aan het verzoek van de gemeente aanvullende gegevens aan te leveren. Er zijn hierbij drie adviezen aangevraagd bij het Landelijk Bureau Bibob.

Vergunningenstelsel cannabisbranche

In het najaar van 2005 is bij de gemeente Venlo gewerkt aan het opstellen van beleidsregels voor het vergunningensysteem, het inventariseren van het aantal shops in deze branche en het wijzigen van de APV Venlo. Uiteindelijk hebben begin december 2005 13 geïnventariseerde shops een tijdelijke winkelvergunning voor de duur van drie maanden gekregen. De betreffende ondernemers hebben vervolgens tot 8 maart 2006 de gelegenheid gekregen om een formele vergunning aan te vragen.

Strafrechtelijke aanpak

Van alle in Venlo gepleegde drugsmisdrijven - evenals de aangehouden verdachten, de in verzekering gestelden en de naar het Openbaar Ministerie verzonden dossiers van het plegen van misdrijven verdachte personen - worden de aantallen als achtergrondgegevens meegenomen. Met name in Q4, waar de drugshandel tot 2005 was geconcentreerd, komen veel drugsincidenten voor en worden aanhoudingen verricht. Bij de hieronder beschreven indicatoren voor de strafrechtelijke aanpak wordt een onderscheid gemaakt in drugsincidenten, de resultaten van het straat- en rechercheteam en de justitiële maatregelen.

Drugsincidenten

Overtredingen van de Opiumwet vanwege handel in drugs worden door de politie in het BPS onder incidentcodes 384 (softdrugs) en 385 (harddrugs) geregistreerd. Ook het gebruik van drugs op straat wordt hieronder geregistreerd. In 2005 gaat het om 699 respectievelijk 117 incidenten in de gemeente Venlo (tabel 4.3). Het totaal aantal softdrugsincidenten is in 2005 (339) ten opzichte van 2004 (477) fors afgenomen, terwijl het aantal harddrugsincidenten met 280 in 2005 sterk is toegenomen. Volgens betrokkenen bij de politie is deze toename vooral te verklaren door de verplaatsing van de twee coffeeshops en

de daarbij sterk afgenomen overlast van softdrugsklanten, -dealers en drugsrunners in de binnenstad. Hierdoor is de problematiek van de harddrugsverslaafden (de 'drunks en junks') voor zowel politie als bewoners en ondernemers veel zichtbaarder geworden, hetgeen geleid heeft tot meer meldingen van drugsoverlast door bewoners. Deze meldingen hebben vaker dan in 2004 betrekking op overlast van harddrugsgebruikers, hetgeen blijkt uit de forse stijging van overtredingen van de Opiumwet voor harddrugs. Door de afname van de softdrugsproblematiek in de binnenstad heeft het straatteam meer zicht gekregen op de lokale handel in harddrugs en ook aandacht kunnen besteden aan de aanpak hiervan. Deze toegenomen aandacht voor overlast als gevolg van handel in en gebruik van harddrugs verklaart mede de toename van de hoeveelheid in beslag genomen harddrugs (tabel 4.7).

Het aantal mutaties van handel in drugs op straat is met 39 incidenten, als geen onderscheid wordt gemaakt tussen harddrugs en softdrugs, niet veranderd ten opzichte van 2004. Het aantal geregistreerde gevallen van gebruik van drugs in de openbare ruimte is echter met 27% afgenomen. In 2005 zijn 237 mutaties in BPS gemaakt van gebruik van drugs op straat, terwijl dit er 325 in 2004 waren. De afname van het geregistreerde gebruik van drugs op straat zal vooral betrekking hebben op het gebruik van softdrugs, gezien het feit dat de aanwezigheid (en de daarbij behorende overlast) van kopers van softdrug in de binnenstad sterk is afgenomen.

Tabel 4.3 Aantallen verdachten drugsmisdriven en drugsincidenten in Venlo, 2004-2005

Indicatoren		2004	2005
a. Drugs-incidenten	Overtreding Opiumwet, softdrugs	477	339
	Overtreding Opiumwet, harddrugs	109	280
	Handel in drugs op straat	39	39
	Drugsgebruik in openbare ruimte	325	237
b. Verdachten	Drugsoverlast	870	667
	Aanhoudingen drugsoverlast	371	280
	Inverzekeringstelling	50	65
	Ingezonden dossier (OM)	144	133

In de gemeente Venlo zijn in 2005 door de politie 667 incidenten met betrekking tot drugsoverlast geregistreerd, waarbij tevens sprake is van één of meer verdachten (tabel 4.3). Dit aantal is lager dan in 2004, waarin 870 incidenten zijn geregistreerd. Het aantal verdachten dat bij drugsincidenten in 2005 daadwerkelijk is aangehouden is met 280 personen ook aanzienlijk lager dan in 2004 (371 personen), een afname van 25%. Het aantal dossiers dat is ingezonden naar het Openbaar Ministerie is met 133 in 2005 ondanks het afgenomen aantal aanhoudingen niet zo bijzonder veel lager dan in 2004 (144). Gezien het feit dat het aantal overtredingen van de Opiumwet inzake harddrugs in 2005 fors is toegenomen gaat het bij de inzendingen naar het OM vermoedelijk vaker om (straat)handel in harddrugs dan in 2004. Met name de handel van harddrugsverslaafden valt in het huidige, rustiger straatbeeld meer op en zij zullen mede naar aanleiding van overlasmeldingen van bewoners vaker zijn aangehouden.

Verloop in de tijd

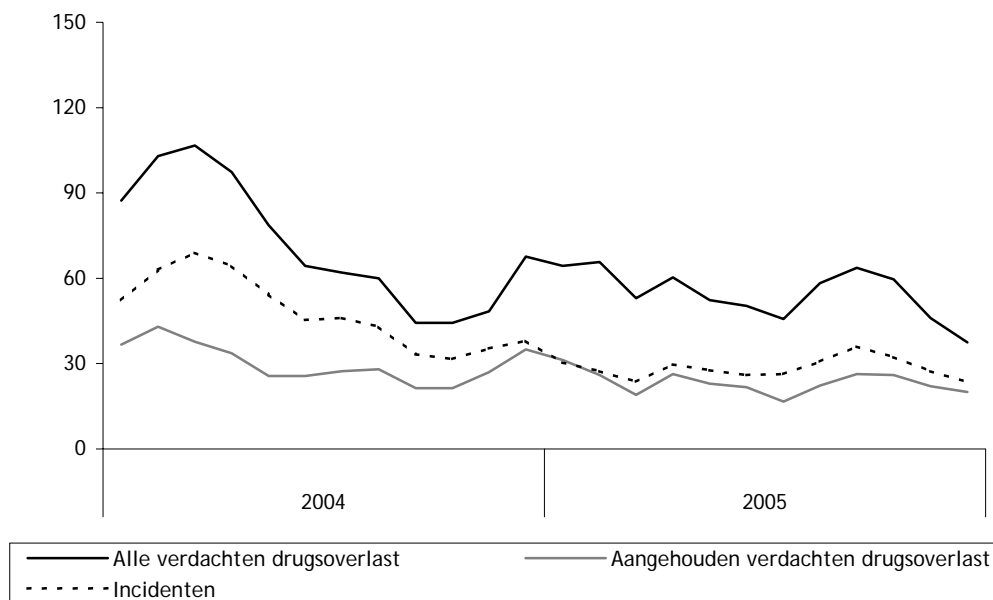
Uit figuur 4.1 blijkt dat het aantal maandelijkse drugsincidenten en het aantal aangehouden verdachten een grillig patroon laat zien. In begin 2004 ligt het aantal incidenten op een hoog niveau. In de eerste maanden van 2004, als het straatteam van de politie na een enigszins minder actieve periode in 2003 weer op volle sterkte is, wordt er zeer actief gehandhaafd. In de tweede helft van 2004, na de verplaatsing van twee gedoogde coffeeshops, daalt het aantal drugsincidenten naar 30 per maand. In december vinden echter weer bijna 40 incidenten plaats. Ook in de eerste zes maanden van 2005 ligt het aantal incidenten rond de 30. Een piek treedt op in het derde kwartaal van 2005, terwijl vervolgens

in het vierde kwartaal het aantal incidenten weer daalt. Hierbij speelt het (tijdelijk) wegvallen van eerdergenoemd mandaat een rol. Uit de evaluatie van de verplaatsing van twee coffeeshops blijkt dat vanaf juli, met name tot en met september 2005, het aantal (softdrugs)incidenten in Q4 stijgt (Bieleman e.a. 2006). Volgens de politie kan dit worden verklaard als gevolg van het opnieuw toegenomen aantal softdrugsdealers en runners in Q4 door het wegvallen van het mandaat en de juridische ongeldigheid van het instrument om dealers en runners een verblijfsontzegging op te leggen.

Verder blijkt het aantal aangehouden verdachten van drugsoverlast in 2005 met gemiddeld 24 aanhoudingen per maand op een iets lager niveau te liggen dan in het voorgaande jaar (in 2004 zijn er gemiddeld bijna 31 aanhoudingen per maand).

De ontwikkelingen in de softdrugsoverlast en aanhoudingen duiden op een dalende omvang van de handel in softdrugs in de eerste helft van 2004. Deze omvang is sindsdien min of meer stabiel. Het aantal softdrugsincidenten hangt echter tevens sterk samen met de politie-inzet en toepassingsmogelijkheden van instrumenten.

Figuur 4.1 Drugsincidenten en aanhoudingen in Venlo in 2004-2005, voortschrijdend gemiddelde

Handel

In totaal hebben zich in 2005 39 incidenten voorgedaan van handel in softdrugs waarbij personen zijn aangehouden (tabel 4.4). In 2004 is dit aantal met 24 incidenten lager. Nagegaan is bij hoeveel van de aangehouden personen sprake is geweest van drugsbezit. In 2005 blijken bij 29 aanhoudingen tevens softdrugs in beslag te zijn genomen. Dit zijn er eveneens meer dan in het voorgaande jaar (17). Het aantal personen dat is aangehouden vanwege softdrugsgebruik in de openbare ruimte is echter aanzienlijk gedaald van 385 personen in 2004 tot 237 in 2005.

Tabel 4.4 Aantallen aanhoudingen bij softdrugsincidenten in Venlo, 2004-2005

	2004	2005
Handel in softdrugs op straat met aanhouding	24	39
Handel in softdrugs op straat met aanhouding én in beslagname drugs	17	29
Aantal aangehouden personen voor gebruik softdrugs op straat	385	237

Q4

In Q4 is het aantal softdrugsincidenten in ook sterk gedaald (tabel 4.5). Het aantal harddrugincidenten is gedaald, terwijl in de gehele gemeente dit aantal sterk is toegenomen. De handel in drugs is in deze wijk toegenomen. Zoals reeds gezegd heeft dit te maken met het feit dat vanaf juli 2005 enige tijd geen verblijfsontzeggingen meer mogelijk waren.

Tabel 4.5 Aantallen verdachten drugsmisdriven en drugsincidenten in Q4, 2004-2005

Indicatoren		2004	2005
a. Drugsincidenten	Overtreding Opiumwet, softdrugs	204	106
	Overtreding Opiumwet, harddrugs	12	8
	Handel in drugs op straat	15	39
b. Verdachten	Drugsoverlast	334	165
	Aangehouden	125	80
	Inverzekeringstelling	3	13
	Ingezonden dossier (OM)	49	38

Zowel het totaal aantal als het aantal aangehouden verdachten van drugsoverlast zijn in 2005 afgenomen. In 2005 is het aantal ingezonden dossiers naar het OM echter gedaald (38 versus 49).

Ook voor Q4 is vervolgens nagegaan hoeveel incidenten inzake handel in drugs uitsluitend betrekking hebben op softdrugs. Uit tabel 4.6 blijkt dat in Q4 het aantal aanhoudingen in verband met de handel in softdrugs is toegenomen. In 2004 en 2005 heeft de helft (54% in 2004, 56% in 2005) van de geregistreerde drugshandel waarbij een aanhouding is verricht plaatsgevonden in Q4. Verder blijken de geregistreerde incidenten, waarbij sprake is van het gebruik van softdrugs op straat, in Q4 het sterkst te zijn gedaald. Werden in 2004 nog 196 softdrugsgebruikende personen in Q4 aangehouden in 2005 is dit aantal gedaald naar 50. Dit aantal geeft aan dat er steeds minder softdrugstoeristen in de binnenstad zijn waar te nemen. Hierdoor is het zicht van de politie op de handel in softdrugs toegenomen, hetgeen ook tot meer aanhoudingen heeft geleid.

Tabel 4.6 Aantallen softdrugsincidenten met aanhouding in Q4, 2004-2005

Indicatoren	2004	2005
Handel in softdrugs op straat met aanhouding	13	22
Handel in softdrugs op straat met aanhouding én in beslagname drugs	11	14
Aantal aangehouden personen voor gebruik softdrugs op straat	196	50

Straatteam

In 2005 heeft het straatteam 372 personen aangehouden, 13% meer dan in 2004 (tabel 4.7). De hoeveelheid in beslagnemingen van harddrugs, baar geld en wapens, zijn in 2005 eveneens hoger dan in 2004. Het aantal binnentredingen en doorzoekingen en de aantallen uitgereikte snelrecht dagvaardingen zijn echter ongeveer gelijk gebleven. De hoeveelheid in beslaggenomen softdrugs is gedaald. De toename van de hoeveelheid harddrugs is vooral te verklaren door de toegenomen aandacht voor harddrugsverslaafden en -dealers, nu de softdrugsproblematiek in de binnenstad sterk is verminderd.

Sinds de verplaatsing van de coffeeshops Roots en Oase is de rol van drugsrunners veranderd. Juist in de omgeving van deze beide coffeeshops hielden zich altijd de meeste drugsrunners op. Nu de klanten daar niet langer komen, zouden zij zich meer richten op de klantenstroom naar de coffeeshops Nobody's Place en Huzur waar eveneens veel Duitsers

softdrugs kopen. In de omgeving van deze beide coffeeshops zijn echter minder winkels, horecabedrijven en overige ondernemingen gevestigd dan in Q4. Personen die zich rond de coffeeshops op straat bevinden vallen er meer op dan in Q4. Drugsridders houden zich voornamelijk op in het winkelgebied in de binnenstad van Venlo, met name in de buurt van de Koninginnesingel en de Roermondsepoort, de belangrijkste toegangswegen van de bezoekers uit Duitsland die één van deze coffeeshops willen bezoeken.

Tabel 4.7 Inspanningen straatteam politie Venlo, 2004-2005

Indicatoren	2004	2005
a. Aanhoudingen	329	372
b. In beslagname		
Softdrugs (kg.)	56,3	44,9
Harddrugs (kg.)	0,36	11,67
Paddo's (kg.)	0,51	0
Geld (€)	71.028	144.658
Wapens	19	34
c. Binnentredingen/doorzoekingen	32	32
d. Snelrecht dagvaardingen	242	223

Aangehouden personen die verklaren dat zij (nagenoeg) dagelijks soft en/of harddrugs gebruiken kunnen sinds september 2005 door het straatteam worden aangemeld bij het Centraal Bureau voor de Rijvaardigheid (CBR). Zij krijgen een vordering ex artikel 130 Wegenverkeerswet en worden door het CBR opgeroepen om de lichamelijke en geestelijke gesteldheid met betrekking tot de rijvaardigheid te onderzoeken. In totaal zijn er 9 meldingen gedaan.

Rechercheteam

Het rechercheteam heeft in 2005 diverse aanhoudingen verricht. Daarnaast zijn grote hoeveelheden (soft)drugs in beslaggenomen en zijn er in internationaal verband enkele onderzoeken uitgevoerd.

- Aanhoudingen en in beslagname²

Door het rechercheteam zijn in 2005 in totaal 18 personen aangehouden (tabel 4.8). De aangehouden personen worden in toenemende mate in verzekering of bewaring gesteld. Werd in 2004 nog 40% van de aangehouden personen in bewaring gesteld, in 2005 is dit 66%.

Verder zijn door het rechercheteam in 2005 (grote) hoeveelheden softdrugs (154,5 kilo), geld (ruim 68.000 euro) en twee auto's in beslag genomen. In 2005 zijn er door het recherche team geen hennepplanten in beslag genomen. Volgens de politie bevinden de hennepkwekerijen die de softdrugshandel in Venlo bevoorraden zich vooral in het buitengebied, dus buiten de gemeente Venlo. Het rechercheteam Hektor onderzoekt vooral de drugshandel achter de overlastgevende panden in Venlo. Onderzoek naar hennepkwekerijen past niet in deze strategie. Ook heeft het rechercheteam in 2005 geen harddrugs aangetroffen in Venlo.

² Gegevens over de hoeveelheden in beslaggenomen drugs in de gehele gemeente Venlo zijn helaas niet geaggregeerd in het bedrijfsprocessensysteem van de politie. Om deze gegevens voor de hele gemeente te verkrijgen dienen alle in beslag genomen hoeveelheden drugs in de politieregistraties te worden opgespoord en handmatig te worden geteld. In het kader van Hektor worden de resultaten van het straat- en het rechercheteam wel bijgehouden. Aangenomen wordt dat het grootste deel van de in beslagname voor rekening van deze teams komt.

Tabel 4.8 Inspanningen reurcheteam politie Venlo, 2004-2005

Indicatoren	2004	2005
a. Aanhoudingen	30	18
b. In verzekering stellingen	27	17
c. In bewaring stellingen	12	12
d. In beslagnemingen		
Softdrugs (kg.)	8,5	154,54
Harddrugs (kg.)	-	-
Hennepplanten (aantal)	1.520	-
Geld (€)	€1.155.895	€68.345
Goederen (m.n. auto's)	6	2
e. Binnentredingen/doorzoekingen	25	11
f. Ontnemingsvorderingen	4	18

- Internationaal

Vanaf maart 2005 is volop gewerkt aan een nieuw onderzoek naar drugshandel met Duitsland onder andere vanuit twee headshops in Venlo. Begin juli 2005 zijn in deze zaak in Venlo negen verdachten aangehouden en in Duitsland eveneens negen personen. Bij doorzoekingen in Venlo en Eindhoven is in totaal 8.250 gram softdrugs en een geldbedrag van circa 5.000 euro in beslag genomen. In Duitsland is op aangeven van het Hektor reurcheteam bij diverse acties in totaal 17 kilogram softdrugs in beslag genomen. Uit aanvullende informatie uit Duitsland blijkt dat de Venlose hoofdverdachten vanaf 2003 minimaal 1.000 kilogram softdrugs hebben geleverd aan afnemers in diverse Duitse steden. In verband met deze zaak zijn tevens twee panden aan de Straelseweg en één pand aan de Kaldenkerkerweg door de burgemeester zonder waarschuwing vooraf voor de duur van zes maanden gesloten.

Op 20 juni 2005 is een Venlose drugsdealer voor uitlevering aan de Duitse autoriteiten aangehouden. Deze uitlevering is gevraagd, omdat deze persoon er van wordt verdacht vanuit Venlo grote partijen drugs aan afnemers in Berlijn te hebben geleverd. Bij zijn aanhouding is een geldbedrag van 30.000 euro, dat als borg bij het OM in Roermond was gedeponerd, door de Belastingdienst in beslag genomen.

In de maanden augustus tot en met oktober 2005 is na een Duits rechtshulpverzoek een onderzoek gestart waarbij de telefoon van een verdachte uit Venlo is afgetapt, omdat hij partijen drugs naar Essen zou vervoeren. De betrokken persoon is in Essen met vier kilogram harddrugs aangehouden.

Verder is tientallen keren assistentie verleend aan politie instanties in nagenoeg alle deelstaten in Duitsland, waarbij over en weer gegevens zijn verstrekt over mogelijke drugshandelaren en drugskopers in Venlo. Vaak zijn Duitse politiemensen doorverwezen naar andere politie instanties in Nederland of is contact gelegd met andere afdelingen binnen de politie Limburg-Noord. Gegevens die hierbij zijn verzameld kunnen mogelijk te zijner tijd worden gebruikt om opsporingsonderzoeken op te starten

Justitiële maatregelen

In de registratie van het parket Roermond zijn de door de politie Venlo aangeleverde zaken in het kader van het project Hektor sinds 2001 aangeduid met Van Bommelslaboratorium. In totaal gaat het hierbij in 2004 om 175 en in 2005 om 110 verdachten (tabel 4.9).

Tabel 4.9 Justitiële maatregelen in kader van Hektor in 2004-2005

Indicatoren		2004	2005
a. Verdachten misdrijven		175	110
Afdoening OM		72	46
	<i>transactie</i>	63	31
	<i>overdracht</i>	0	0
	<i>sepot</i>	5	11
	<i>voegen</i>	2	4
	<i>open</i>	1	0
Afdoening ZM		103	64
	<i>Kinderrechter</i>	1	1
	<i>Politierechter</i>	98	57
	<i>Meervoudige kamer</i>	4	6
b. Beslagleggingen		125	74
	<i>94 Sv</i>	122	74
	<i>94a Sv</i>	3	72
	<i>Beide (94 en 94a Sv)</i>	0	1
c. Ontnemingen	Schikking	0	0
	Beschikking	0	0
	Nog geen uitspraak	0	0

Uit tabel 4.9 blijkt verder dat het Openbaar Ministerie in 2005 46 zaken heeft afgedaan, meestal met een transactie (boete), terwijl 11 zaken zijn geseponeerd en vier zijn gevoegd. De overige 64 verdachten zijn voor de rechter gebracht, meestal voor de politierechter. Uit aanvullende gegevens blijkt dat het overgrote deel eenvoudige zaken betreft die via een snelrechtprocedure zijn afgedaan.

In 2005 zijn in het kader van Hektor bij 74 verdachten goederen in beslag genomen. Bij 72 verdachten is conservatoir beslag gelegd op een groot aantal goederen (art 94a Sv). De totale waarde van de in beslag genomen is 147.488 euro. Verder zijn bij de verdachte partijen drugs en wapens aangetroffen die eveneens in beslag zijn genomen, maar waarvan geen financiële taxatie heeft plaatsgevonden.

Financiële ontnemingen

Zoals gezegd is het Bureau Financiële Ondersteuning (BFO) van de politie in 2005 nauwelijks voor Hektor aan het werk geweest. Zij zijn vooral bezig geweest met een financieel onderzoek naar een softdrugshandelaar uit Venlo als onderdeel van een opsporingsonderzoek van de regionale recherche.

Naar aanleiding van door de politie verstrekte informatie is door de belastingdienst een aantal onderzoeken ingesteld. Gezien de verminderde inzet van het BFO zijn bij vijf belastingplichtigen correcties ter waarde van 288.000 euro aangebracht in de inkomstenbelasting. Dit heeft zo'n 100.000 euro aan belastingaanslagen opgeleverd, waarvan uiteindelijk 84.000 euro is geïnd.

Bij de aanpak van de head- en smartshops is in 2004 een bedrag aan aanslagen opgelegd van 880.259 euro en in 2005 een bedrag van 614.966 euro. Hieraan zijn door de belastingdienst ongeveer 1400 uren besteed.

Ten slotte zijn er twee drugsgerelateerde onderzoeken verricht waarbij in totaal voor 350.000 euro aan aanslagen zijn opgelegd.

Conclusie

De in het voorgaande besproken inspanningen laten zien dat de handhaving in 2005 conform de beoogde strategie is uitgevoerd. De resultaten van de inspanningen zijn

vergelijkbaar met 2004. Het aantal softdrugsincidenten en aanhoudingen is in Venlo, met name in Q4, afgenomen. Het aantal aangehouden verdachten voor (straat)handel in harddrugs lijkt echter te zijn gestegen.

De resultaten van het straat- en rechteheteam liggen op hetzelfde niveau of zelfs iets hoger dan in 2004. Zij hebben met name meer harddrugs en geld (straatteam) en meer softdrugs (rechteheteam) in beslag genomen. De afdoeningen van het OM en ZM zijn mede als gevolg van het afgenomen aantal aanhoudingen gedaald. Het aantal veroordelingen en ontnemingen dat zij in het kader van Hektor hebben opgelegd is ruwweg met ruim een derde verminderd.

4.2 Coffeeshopbeleid

In deze paragraaf komen de activiteiten aan bod die zijn uitgevoerd met betrekking tot het coffeeshopbeleid.

Verplaatsing coffeeshops

De eerste maanden van 2005 is er veel aandacht geweest voor de verplaatsing van de coffeeshops Roots en Oase vanuit Q4 naar de Bevrijdingsweg die na een lang besluitvormingsproces in september, respectievelijk november 2004 heeft plaatsgevonden. Dit betekent een aanzienlijke wijziging van de voorgestane aanpak uit de bestuursopdracht, waarin uitbreiding en niet alleen verplaatsing van het aantal coffeeshops wordt voorgestaan. De uitbreiding van de bestaande gedoogsituatie met twee extra perifeer gelegen coffeeshops blijkt in de eerste periode van Hektor politiek niet haalbaar (Snippe e.a. 2005). Uiteindelijk zijn de coffeeshops Oase en Roots verplaatst van de voormalige locaties aan de Maaskade en de Puteanusstraat in het zogenoemde Q4 gebied naar de Bevrijdingsweg. Beide coffeeshops zijn nu gevestigd in het 'Schwanenhaus', een voormalig wegrestaurant voor vrachtwagenchauffeurs. De coffeeshops liggen daarmee aan de belangrijkste verkeersweg richting Duitsland op ongeveer een kilometer afstand van de grens.

Begin januari 2005 heeft het College van B&W middels een Raadsinformatiebrief de Gemeenteraad geïnformeerd. In de Raadsinformatiebrief stelde zij dat de overlast rond de beide coffeeshops beheersbaar is. De overlast die ervaren werd, heeft betrekking op overlast van jeugd die geen toegang heeft tot de coffeeshop, parkeeroverlast van voornamelijk vrachtwagens, en overlast van zwerfafval.

In september 2004 en september 2005 zijn door bureau INTRAVAl twee metingen uitgevoerd naar de effecten van de verplaatsing van de twee coffeeshops. Hierbij is enerzijds gekeken naar de veranderingen in het aantal en de verkeersstromen van softdrugsklanten en anderzijds naar de gevolgen voor de ervaren en de geregistreerde drugsoverlast en -criminaliteit. Het blijkt dat de verplaatsing van de coffeeshops het straatbeeld in Q4 sterk heeft veranderd (Bieleman e.a. 2006). Het aantal Duitse kopers van softdrugs is er afgenomen evenals het aantal drugsdealers en drugsrunners. Door de verplaatsing komt een groot deel van de softdrugstoeristen niet meer naar de binnenstad voor softdrugs en veroorzaakt daar derhalve geen overlast meer. De beoogde ombuiging van de stroom softdrugsklanten van het gebied Q4 naar de periferie van Venlo is daarmee gerealiseerd. De klanten die voorheen de oude locaties van Oase en Roots bezochten, kopen na de verplaatsing voor het overgrote deel op de nieuwe locatie hun softdrugs. Uit tellingen van de bezoekers blijkt dat veel (lopende en fietsende) klanten vanuit zuidelijke richting (treinstation Kaldenkerken), via de kleine grensovergang, naar het Schwanenhaus komen. Daarnaast komen veel (Duitse) auto's vanaf de snelweg naar het Schwanenhaus. Het

toegenomen verkeer wordt door de politie en de coffeeshophouder zoveel mogelijk beheersbaar gehouden.

Alhoewel de bewoners rondom het Schwanenhaus regelmatig overlast van softdrugsklanten ervaren is de verplaatsing van de overlast van harddrugverslaafden, straatdealers, drugrunners en prostitutie uitgebleven. De politie, gemeente en coffeeshophouder hebben gedurende het jaar na de verplaatsing deze overlast en de (extra) verkeersproblematiek voor bewoners kunnen beperken. De ontwikkelingen maken echter duidelijk dat voor het beheersbaar houden en mogelijkerwijs verder reduceren van de problematiek permanente inzet van politie, gemeente en overige betrokkenen noodzakelijk is. Over de effecten die de verplaatsing heeft gehad voor de ervaren en geregistreerde drugsoverlast en -criminaliteit wordt nader gerapporteerd in hoofdstuk vijf (resultaten).

Omwonendenoverleg

Om de problematiek rondom het Schwanenhaus beheersbaar en bespreekbaar te houden is in september 2004 het Omwonendenoverleg ingesteld. Het Omwonendenoverleg Schwanenhaus kwam in 2005 acht maal bijeen. Onder voorzitterschap van de gemeente Venlo participeren in dit overleg omwonenden, het wijkoverleg Venlo-Oost, de Zorggroep Noord-Limburg, de vergunninghouder van de twee coffeeshops in het Schwanenhaus, en de politie. De belangrijkste onderwerpen die besproken zijn, zijn overlast van jeugd die geen toegang heeft tot de coffeeshop, parkeeroverlast van voornamelijk vrachtwagens, en overlast van zwerfafval. In het Omwonendenoverleg zijn tevens de opzet en de resultaten van het onderzoek van de verplaatsing door de onderzoekers toegelicht

Coffeeshophoudersoverleg

Op 17 maart 2005, 7 juli 2005, en 13 oktober vonden de periodieke overleggen tussen de coffeeshophouders, de gemeente Venlo en het CAD plaats. Tijdens deze overleggen zijn met name vragen gesteld over Affichering gerelateerd aan internet (gezien het feit dat enigerlei vorm van reclame voor cannabisproducten is niet toegestaan) en de toegang van jongeren tot de coffeeshop (het is verboden om personen, die nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, tot de inrichting toe te laten). De coffeeshophouders zijn gewezen op hetgeen de vergunning hierover vermeldt.

Externe contacten

Naar aanleiding van de verplaatsing bestaat er, vooral in het begin van 2005, grote interesse voor het Venlose coffeeshopbeleid bij Duitse hulpverleners, studenten en politiemedewerkers. Op 2 maart 2005 heeft daarom een bijeenkomst plaatsgevonden die gezamenlijk door de gemeente Venlo, de Duitse Drogenberatung, BIMAS en de GGZ groep in Venlo werd georganiseerd. Circa 50 Duitse docenten en circa 30 Duitse en Nederlandse jongerenwerkers hebben daarbij deelgenomen aan een workshop waarbij eveneens de (verplaatste) coffeeshops zijn bezocht.

De projectleider coffeeshopbeleid heeft verder geparticipeerd in de departementale werkgroep over de wettelijke aanpassing van het overlastcriterium bij drugshandel in woningen. Dit overleg heeft een ontwerpvoorstel voor de wijziging van de Opiumwet tot gevolg gehad, dat in begin 2006 is aangeboden aan de Tweede Kamer (TK 30.315).

Conclusie

Concluderend kan gezegd worden dat de inspanningen voor het coffeeshopbeleid, na de verplaatsing van twee coffeeshops eind 2004, in 2005 vooral een continuering laten zien van de inspanningen die zijn geleverd in de periode 2001-2004. De beoogde uitvoering van de originele bestuursopdracht heeft in 2005 niet plaatsgevonden.

4.3 Vast en Goed

De startnotitie voor het bestemmingsplan voor Q4 is medio 2005 vastgesteld, waarmee het bestemmingsplantraject in gang is gezet (Gemeente Venlo 2006). Parallel aan het bestemmingsplan zijn voor de verschillende deellootaties regieplannen uitgewerkt, waarin de kwalitatieve en programmatische randvoorwaarden zijn verwerkt. Als gevolg van het gevestigde Voorkeursrecht hebben in 2005 verschillende eigenaren hun panden te koop aangeboden aan de gemeente en zijn er 21 panden verworven, waarmee een totale som van € 5.388.500 is gemoeid. De panden die in 2005 zijn verworven, zijn voornamelijk gevestigd aan de Maaskade. Daarnaast is op de hoek van Mgr. Nolensplein en de Parkstraat een groot pand verworven.

Het totaal aantal panden dat de gemeente in Q4 sinds de start van Hektor in eigendom heeft is 61, waarmee een totale koopsom gemoeid is van € 12.040.258. In het kader van het tijdelijke beheer van verworven panden wordt onderscheid gemaakt tussen woningen en bedrijfsruimten. Onder het motto “Van Broeinest naar Broedplaats” worden de panden tijdelijk verhuurd of in gebruik gegeven door het Projectbureau Q4 aan kunstenaars, culturele en creatieve ondernemers. Een onafhankelijke en deskundige commissie geeft advies inzake het creatieve en culturele gehalte van de ingediende vestigingsverzoeken. Deze commissie heeft in 2005/2006 over circa 30 kandidaten geadviseerd.

Kunst, cultuur en creatieve industrie

In 2005 zijn er verschillende culturele broedplaatsen in Q4 ontstaan. Een voorbeeld is het Exota-project, met een variëteit aan activiteiten in de wijk (www.q4.nl). Het werkstation Exota heeft als aanjager gefungeerd van 12 startende ondernemers in de wijk op het gebied van mode, design, muziek en film. Eind 2005 is samen met de Provincie Limburg, de Kamer van Koophandel en creatieve ondernemers een denktank opgestart over broedplaatsen voor creatieve industrie. De eerste broedplaats Creatieve Industrie Cluster Q4 (CICQ4) werkt momenteel zijn ondernemersplan uit en zal zich binnenkort in de wijk vestigen. Daarnaast is eind 2005 de voorbereiding van het Kunstproject Maaskade van start gegaan. Het project daagt kunstenaar(s) uit om deze enigszins desolate kade in Q4 tijdelijk te transformeren. Van het kunstwerk wordt verwacht dat het beeldbepalend is voor het nieuwe culturele hart van Venlo. Daarbij genieten vernieuwing en experiment bij de gemeente de voorkeur. De uitvoerende kunstenaar(s) moeten verder in staat zijn om met de bewoners van de wijk over het kunstwerk te communiceren.

Conclusie

Zowel de beoogde aankoop van panden als de beoogde culturele impuls in het gebied Q4 zijn in 2005 tot stand gebracht.

5. RESULTATEN

In voorgaande hoofdstukken is aandacht besteed aan de inspanningen die door alle betrokken partijen in het kader van Hektor zijn gepleegd. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vraag of de drugsoverlast in Venlo in 2005 veranderd is ten opzichte van 2004.

Om deze vraag te beantwoorden zijn voor 2005 gegevens verzameld bij de ondernemers in de binnenstad van Venlo, zijn districtchefs van politie geïnterviewd en is gebruik gemaakt van door stadswachten periodiek uitgevoerde observaties op overlastlocaties en tellingen op ontsluitingswegen van de binnenstad. Hieronder wordt allereerst aandacht besteed aan de resultaten van de observaties en de tellingen door de stadswachten en de inschattingen van de drugsoverlast door ondernemers. Vervolgens worden de gevolgen van de drugsoverlast besproken. Afgesloten wordt met mogelijke verplaatsingseffecten.

5.1 Drugsoverlast

Voor het onderzoek naar de verplaatsing van de twee coffeeshops zijn in zowel september 2004 als september 2005 op verschillende locaties observaties en tellingen uitgevoerd door stadswachten (Bieleman e.a. 2006). Tijdens de observaties is het volgende genoteerd: gegevens over de datum en tijdstip van de observatie, de weergesteldheid en de observatielocatie. Vervolgens is vastgelegd of er personen aanwezig zijn op de observatieplek. Indien dit het geval is, is genoteerd om hoeveel personen het gaat. Daarnaast is vastgelegd: het geslacht; de etniciteit (Nederlandse etniciteit, niet Nederlandse etniciteit en onbekende etniciteit); het aantal gebruikers, dealers en overige personen; en de leeftijdscategorie. Tot slot zijn de activiteiten van de aanwezige personen genoteerd. Het kan hierbij gaan om rondhangen op straat en/of (park)bankjes, heen en weer lopen, gebruik van drugs op straat en schreeuwen. Wanneer er geen personen aanwezig zijn, is gekeken naar de aanwezigheid van afval op de locatie, zoals zilverpapiertjes, blikjes, pijpjes en weedzakjes.

Door bezuinigingen bij de stadswachten is het tijdens de meting van 2005 niet mogelijk geweest om te observeren op zondag en na 21.30 uur. Om de verschillende metingen vergelijkbaar te houden is er voor gekozen om de observaties die tijdens de eerste meting zijn uitgevoerd op zondag of na 21.30 uur niet in de analyses mee te nemen.¹

Locaties

In september 2004 en 2005 zijn op 12 locaties observaties verricht. Daarna zijn deze samengevoegd tot 4 gebieden:

- Gebied A: 'Drugrunnersactiviteiten': Kruispunt Bolwaterstraat-Ginkelstraat-Bergstraat; Maaskade tussen Peperstraat en Bolwaterstraat; Havenkade ; Straelseweg;
- Gebied B: 'Tijdelijk gesloten panden': Lichtenberg; Ginkelstraat-Valuastraat-Noord Buitensingel.
- Gebied C: 'Bevrijdingsweg' (Schwanenhaus; nieuwe lokaties Roots en Oase);
- Gebied D: 'Coffeeshops': Maaskade (oude locatie Roots); Noord Buitensingel (Klein maar fijn); Puteanusstraat (oude locatie Oase); Zuidsingel (Nobody's Place); Sloterbeekstraat (Huzur).

¹ Door deze wijziging komen de aantallen niet geheel overeen met de aantallen zoals weergegeven in de voorgaande rapporten.

Per locatie is gedurende vijf minuten geobserveerd. Bij de eerste meting in 2004 zijn 422 observaties verricht. Bij de tweede meting in 2005 is 218 maal geobserveerd.

Tabel 5.1 Gemiddeld aantal aanwezige personen in de observatieperiode

	meting 1	meting 2
Gebied A	10,0	7,2*
Gebied B	5,3	4,6
Gebied C	1,4	6,9*
Gebied D	7,9	8,8

* significant verschil tussen meting 1 en 2, $p < 0,05$

Uit tabel 5.1 blijkt dat het gemiddeld aantal aanwezige personen in 2005 (tijdens meting 2) in gebied A, gelegen in het Q4-gebied, is afgenomen. Gebied C laat een duidelijke stijging van het gemiddeld aantal aanwezige personen zien. In de gebieden B en D zijn de aantallen niet significant veranderd.

Bezoekers coffeeshops

Bij de vijf coffeeshops zijn eveneens observaties verricht van het aantal bezoekers van de coffeeshops. Naast het aantal naar binnen gaande bezoekers hebben de stadswachten genoteerd wat de tellocatie, de datum en het tijdstip en de weersomstandigheden zijn op het moment van de telling. Tabel 5.2 laat het gemiddeld aantal personen zien dat een bezoek bracht aan coffeeshops tijdens de twee metingen. Bezoekers kunnen meerdere coffeeshops hebben bezocht.

Tabel 5.2 Gemiddeld aantal bezoekers in de observatieperiode

	meting 1 (n=107)	meting 2 (n=78)
Roots	7,9	GT**
Oase	9,3	GT
Schwanenhaus	GT	15,1
Klein maar fijn	1,0	2,2*
Nobody's Place	7,3	7,9
Huzur	6,1	6,0

* significant verschil ten opzichte van meting 1, $p < 0,05$

** geen tellingen verricht

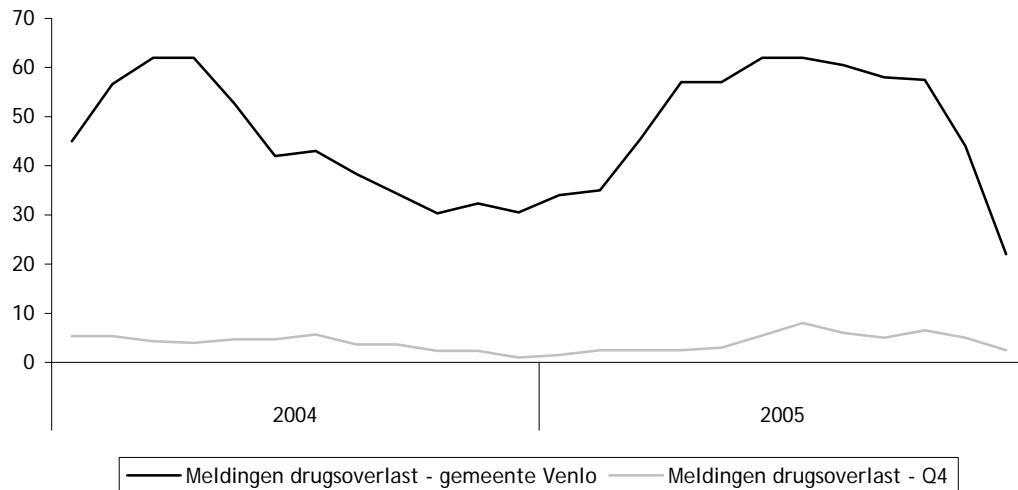
Het gemiddeld aantal bezoekers bij de coffeeshops Nobody's Place en Huzur blijven tijdens de twee metingen nagenoeg gelijk. Klein maar fijn vertoont een stijging van het gemiddeld aantal bezoekers in 2005. Het Schwanenhaus, de nieuwe locatie van coffeeshops Oase en Roots, trekt gemiddeld in totaal ongeveer evenveel bezoekers als op de oude locaties. Tijdens meting twee bezochten gemiddeld 15,1 personen de nieuwe locatie ten opzichte van 17,2 bezoekers op de oude locaties.

Drugsmeldingen

De meldingen van door burgers ervaren overlast van drugshandel en drugsgebruik worden in het registratiesysteem van de politie, het BPS, vastgelegd (figuur 5.1). In 2004 heeft de politie in totaal 539 meldingen ontvangen. In de gemeente Venlo is het aantal drugsoverlastmeldingen tussen 2004 (539 meldingen) en 2005 (588 meldingen) toegenomen met 9% (+49 meldingen). Ook in Q4 is het totaal aantal meldingen licht gestegen. In 2004 kwamen bij de politie 48 meldingen van drugsoverlast vanuit Q4 binnen. In 2005 is dit aantal enigszins toegenomen tot 51. Voor Q4 betekent dit een stijging van 6%.

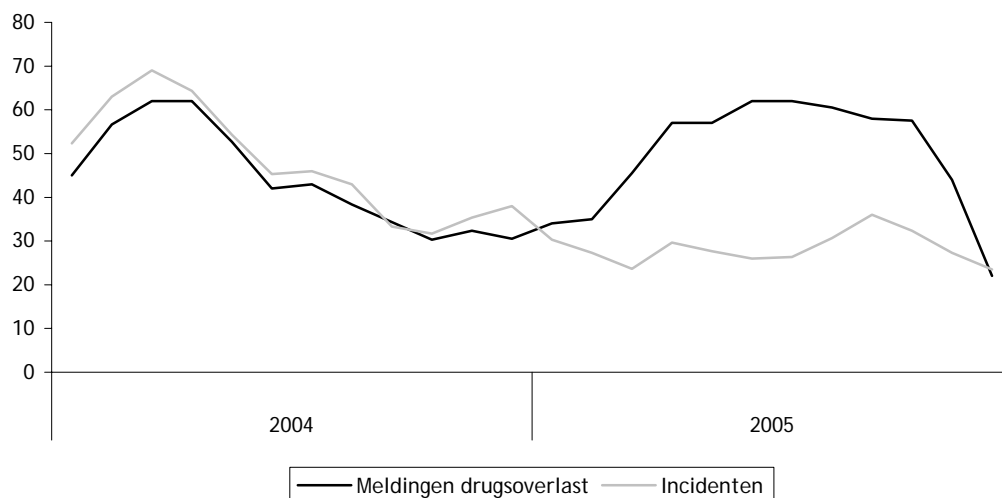
Na een opleving van het aantal meldingen begin 2004 neemt in april het aantal meldingen af. Tot circa maart 2005 blijft het aantal meldingen op een vergelijkbaar peil. Tussen maart en oktober is het aantal meldingen echter veel hoger. Het blijkt dat vooral het aantal meldingen van drugsoverlast in Venlo-Oost en Venlo-Zuid in deze maanden toeneemt (Bieleman e.a. 2006).

Figuur 5.1 Meldingen drugsoverlast gemeente Venlo en Q4 in 2004 en 2005

Naast de weersomstandigheden (veel meldingen in de warmere zomermaanden en relatief weinig in de koude wintermaanden) spelen bij de hoogte van de drugsoverlastmeldingen door bewoners ook de inspanningen van de politie een rol. Het weggefallen mandaat om drugsrunners en -dealers verblijfsontzeggingen op te leggen is hierbij belangrijk geweest. Uit figuur 5.2 blijkt verder dat de toename van incidenten drugsoverlast, waaronder vooral voorvallen zijn geregistreerd waarbij politiemensen in actie zijn gekomen, vooraf zijn gegaan aan de stijging van de drugsoverlastmeldingen van bewoners. Verder blijkt in 2005 dat het aantal incidenten drugsoverlast ver achter blijft bij het aantal meldingen, terwijl in 2004 het aantal incidenten en meldingen op hetzelfde niveau lag.

Figuur 5.2 Meldingen drugsoverlast bewoners en registratie incidenten drugsoverlast, gemeente Venlo in 2004 en 2005

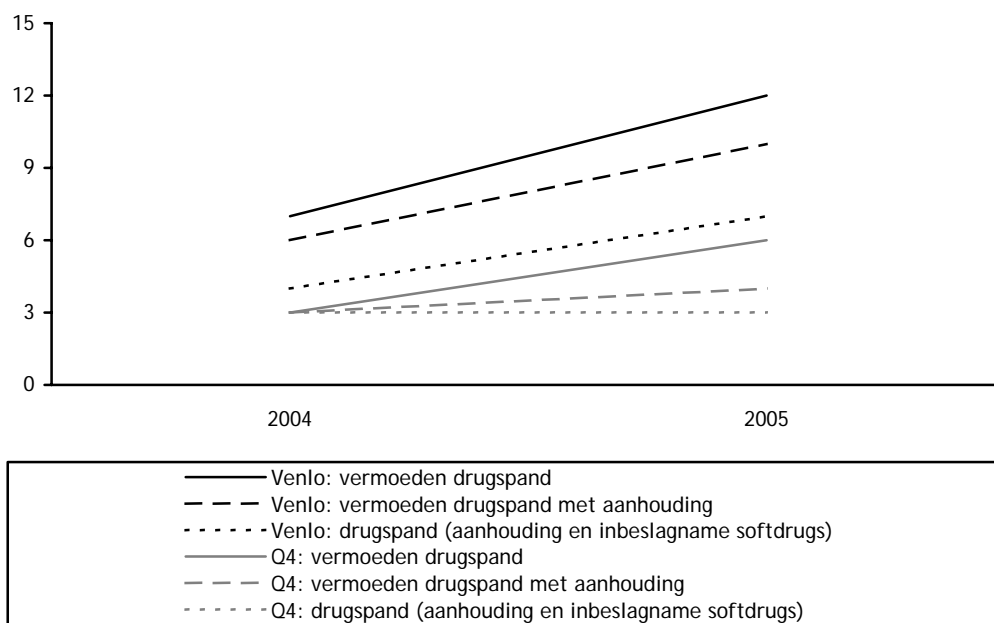
Niet gedoogde verkooppunten

Niet gedoogde verkooppunten van softdrugs zijn alle publieke en private verkooppunten anders dan officieel gedoogde coffeeshops, waar softdrugs worden verkocht en eventueel gebruikt. In deze verkooppunten worden vaak grotere hoeveelheden dan de maximale verkoophoeveelheid van vijf gram per klant verkocht. De verkoop van drugs blijkt onder meer uit de verklaringen van de verdachten die voor het in bezit hebben van softdrugs door het straatteam van de politie in Venlo zijn aangehouden. Leden van het straatteam houden tijdens observaties personen aan die panden in de binnenstad van Venlo bezoeken, waarvan de politie vermoedt dat er in drugs wordt gehandeld.

Het berekenen van het aantal drugspanden in Venlo vindt stapsgewijs plaats. Allereerst zijn alle unieke drugspanden geteld waarover een melding in BPS over de (vermoedelijke) verkoop van softdrugs is terug te vinden. Deze meldingen zijn veelal afkomstig van omwonenden. Vervolgens is gekeken naar de vermoedelijke drugspanden waarbij een aanhouding is verricht. Tenslotte is nagegaan bij welke panden een aanhouding is verricht waar tevens softdrugs in beslag zijn genomen. De inbeslagname van drugs bij personen die verklaren deze panden te hebben bezocht en de softdrugs daar te hebben gekocht zijn het bewijs voor de illegale verkoop van softdrugs in dat pand.² In de achtereenvolgende stappen is het aantal drugspanden voor zowel de gehele gemeente Venlo als het gebied Q4 vastgesteld.

Uit figuur 5.3 blijkt dat het aantal unieke adressen, waarvan in het BPS een mutatie is terug te vinden en waarbij het vermoeden bestaat dat er sprake is van een drugspand, tussen 2004 en 2005 is gestegen van zeven tot twaalf. Het aantal panden, waarbij een aanhouding is verricht, is gestegen van zes in 2004 tot tien in 2005 in heel Venlo. Het aantal panden in Q4, waarvan het vermoeden bestaat dat er in softdrugs wordt gehandeld, is gestegen van drie tot zes (zie figuur 5.3). Bij vier panden zijn verdachten aangehouden.

Figuur 5.3 (Vermoedelijke) drugspanden softdrugs in Venlo in 2004 en 2005

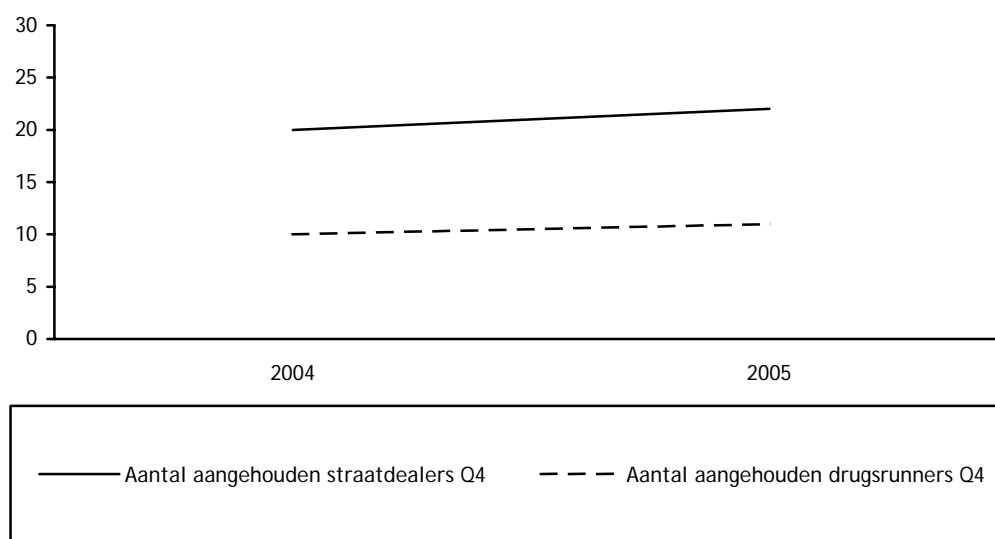
² De adressen van de panden worden door de politie aan de gemeente verstrekt. De gemeente schrijft vervolgens de eigenaar van het pand aan en waarschuwt deze dat bij een volgende vaststelling van illegale verkoop van softdrugs het pand wordt gesloten.

Vervolgens is nagegaan bij welke panden personen zijn aangehouden die tevens softdrugs in bezit hadden of waar bij doorzoeking van het pand softdrugs is aangetroffen. In beide gevallen wordt gesproken van een drugspand. In 2004 ging het in heel Venlo om vier van dergelijke drugspanden en in 2005 om zeven drugspanden. De hoeveelheden aangetroffen cannabis varieert van enkele tientallen grammen tot maximaal 1,5 kilogram. Deze drugspanden waren vooral in Q4 gevestigd. In 2004 lagen drie van de vier drugspanden in Q4. In 2005 liggen nog drie van de zes drugspanden in Q4. De niet in Q4 gelegen drugspanden van waaruit softdrugs werden verkocht liggen in de Kleine Kerkstraat, een direct aan Q4 grenzende straat, aan de Kaldenkerkerweg, wat de kortste route is van de Venlose binnenstad en het stationsgebied naar de twee verplaatste coffeeshops in het Schwanenhaus en in Tegelen. De toename van geregistreerde drugspanden buiten Q4 is volgens betrokkenen mede een gevolg van de gewijzigde inzet van de politie. In 2005 is de inzet van het straatteam in het gebied Q4 minder nodig geweest, waardoor het werkgebied zich heeft kunnen uitbreiden.

Overigens is over omzetten, aantallen bezoekers en de periode waarin de drugshandel vanuit deze panden heeft plaatsgevonden geen informatie beschikbaar. In hoeverre zich hierbij verschillen voordoen tussen drugspanden die in dan wel buiten Q4 zijn gevestigd, is niets bekend.

Verder zijn in 2004 20 personen in het BPS geregistreerd voor het op straat dealen van softdrugs in Q4 (figuur 5.4). Dit aantal is ten opzichte van 2004 iets toegenomen. In 2005 ging het om 22 straatdealers van (vooral) softdrugs. Een enkele straatdealer is tevens aangehouden voor het in bezit hebben van bolletjes cocaïne of een tiental XTC pillen. De meeste straatdealers zijn door het cameratoezicht gesignaleerd. In totaal gaat het om 17 in Q4 actieve straatdealers. De overige vijf straatdealers waren actief in direct aan Q4 grenzende straten in de binnenstad van Venlo. Vijf straatdealers, allen actief in Q4, verkochten geen cannabis, maar zakjes met kruiden. Zij hebben een verblijfsontzegging gekregen. Daarnaast is het aantal in het BPS voorkomende drugsrunners dat actief is in Q4 nagenoeg stabiel gebleven. Waren er in 2004 tien runners actief in 2005 zijn dit er 11.

Figuur 6.4 Straatdealers in softdrugs en drugsrunners Q4, 2004 en 2005

Ervaringen ondernemers

In zowel 2004 als 2005 zijn 100 willekeurig gekozen ondernemers in de binnenstad face-to-face geënquêteerd. In tabel 5.3 staan de gemiddelde indicatorscores van de persoonlijk ervaren drugsoverlast van ondernemers weergegeven. Voor de indicatorscores van de verschillende vormen van drugsoverlast geldt dat in Q4+ (Q4 en de Straelseweg en Helbeek) geen sprake is van een significante daling tussen de twee metingen. Voor de ondernemers die zijn gevestigd in het overige deel van de binnenstad geldt daarentegen dat de annexatie door gebruikers, dealers of runners is toegenomen (van 1,9 naar 2,3). De scores op de overlastindicatoren bij de ondernemers in het overige deel van de binnenstad liggen in 2005 op ongeveer hetzelfde niveau als die van de ondernemers in Q4+.

Tabel 5.3 Gemiddelde indicatorscores persoonlijk ervaren drugsoverlast ondernemers binnenstad, 2004 en 2005

	Q4 ⁺ Binnenstad		Overige Binnenstad		Totaal Binnenstad	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Overlast coffeeshops/ verkooppunten	1,8	1,5	1,3	1,4	1,5	1,5
Annexatie door gebruikers/dealers/ runners	2,4	2,3	1,9	2,3 ¹	2,1	2,3
Overige vormen van drugsoverlast*	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

¹ significant verschil met 2004, $p < .05$

Conclusie

Wat betreft de drugsoverlast kan samenvattend worden gesteld dat deze ten opzichte van 2004 op een vergelijkbaar niveau ligt. Alhoewel het aantal meldingen van drugsoverlast, het aantal vermoedelijke drugspanden en het aantal aangehouden verdachten licht zijn toegenomen, is de overlast van softdrugskopers, met name in de binnenstad, sterk gedaald. De ervaren overlast onder ondernemers in het gebied Q4 ligt in 2005 ten opzichte van 2004 op een vergelijkbaar niveau.

5.2 Gevolgen drugsoverlast

In deze paragraaf komen de gevolgen van drugsoverlast voor ondernemers aan de orde. Hierbij gaat het om: slachtofferschap van criminaliteit; onveiligheidsbeleving; en economische gevolgen.

Uit tabel 5.4 blijkt dat volgens de ondernemers in Q4⁺ tussen 2004 en 2005 de drugsproblematiek en overige problemen rond hun bedrijf nauwelijks zijn veranderd. Voor de ondernemers in het overige deel van de binnenstad lijkt de drugsproblematiek te zijn toegenomen, deze stijging is echter niet significant. De overige indicatoren liggen op ongeveer hetzelfde niveau als in 2004.

Tabel 5.4 Gemiddelde indicatorscore op een schaal van 1 tot 10 voor ernst buurtproblematiek ondernemers binnenstad, 2004 en 2005

	Q4 ⁺ Binnenstad		Overige deel Binnenstad		Totaal Binnenstad	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Drugsproblematiek	3,5	3,4	2,9	3,7	3,2	3,6
Verkeersproblematiek	3,4	2,9	3,0	2,6	3,2	2,7
Buurtverloedering	3,5	3,5	2,8	3,1	3,1	3,3
Buurt dreiging	2,9	2,9	2,8	2,8	2,9	2,8

Slachtofferschap

Uit tabel 5.5 blijkt dat het percentage ondernemers, zowel in Q4⁺ als in de overige binnenstad, dat slachtoffer is geweest van vermogensdelicten niet significant is veranderd tussen 2004 en 2005. De ondernemers in de Venlose binnenstad zijn in 2005 echter wel minder vaak slachtoffer geweest van inbraak: een daling van 11% in 2004 naar 3% in 2005. Deze afname doet zich met name voor bij de ondernemers in het overige deel van de binnenstad, waar in 2004 14% het slachtoffer is geweest van inbraak tegenover 2% in 2005.

Het percentage ondernemers dat aangeeft in het jaar voorafgaande aan de enquête slachtoffer te zijn geweest van geweldsdelicten is voor de gehele binnenstad gelijk gebleven. Het percentage dat aangeeft bedreigd te zijn in de eigen onderneming, te zijn mishandeld of slachtoffer is geweest van diefstal met geweld is nauwelijks veranderd. Vandalisme is tussen 2004 en 2005 iets afgenomen, maar deze daling is te gering om significant te zijn.

Tabel 5.5 Slachtofferschap ondernemers van vermogens- en geweldsdelicten en vandalisme in binnenstad in afgelopen twaalf maanden, 2004 en 2005, in percentages

	Q4 ⁺ Binnenstad		Overige Binnenstad		Totaal Binnenstad	
	2004 n=52	2005 n=49	2004 n=50	2005 n=52	2004 n=102	2005 n=101
Vermogensdelicten	60	65	56	69	58	67
Diefstal	54	57	54	64	54	60
Poging tot inbraak	14	18	14	12	14	15
Inbraak	8	4	14	2 ¹	11	3 ¹
Diefstal uit bedrijfsvoertuig	0	0	6	4	3	2
Diefstal van bedrijfsvoertuig	0	0	4	0	2	0
Geweldsdelicten	35	31	28	31	31	31
Bedreigd in onderneming	33	29	28	31	30	30
Diefstal met geweld of bedreiging	6	6	8	6	4	6
Slachtoffer van mishandeling in onderneming	8	2	2	4	5	3
Vandalisme	27	18	28	29	28	24
Vandalisme/vernieling	27	17	28	29	27	23
Brandstichting	6	2	0	0	3	1

¹ Significant verschil met 2004, $p < .05$;

Achtergrondkenmerken bewoners binnenstad

De concentratie van de drugshandel in de binnenstad tast de kwaliteit van de woonomgeving aan. Aangenomen wordt dat de aantrekkelijkheid van delen van de binnenstad voor ondernemers en woonconsumenten niet optimaal is. De verwachting is dat door de aanpak van de drugshandel en de realisering van enkele nieuwbouwlocaties de binnenstad voor de huidige, maar zeker ook voor potentiële bewoners, aantrekkelijker zal worden. Het profiel van de binnenstadbewoners zal daardoor veranderen.

Uit de bevolkingsgegevens van de gemeente Venlo blijkt dat in de binnenstad en met name in Q4 weinig kinderen wonen, relatief veel personen tussen de 25 en 39 jaar oud zijn of ouder zijn dan 65 jaar (tabel 5.6).

Tabel 5.6 Achtergrondkenmerken bewoners gemeente Venlo, Binnenstad en Q4 per 1-1-2005 en per 1-1-2006, in percentages

		Venlo		Binnenstad		Q4	
		2005	2006	2005	2006	2005	2006
Leeftijd	tot 15	17,0	16,7	9,1	8,8	6,0	5,8
	15-24	11,4	11,5	13,4	12,5	16,2	15,7
	25-39	20,8	20,3	25,6	26,2	32,2	31,9
	40-64	35,3	35,7	31,8	32,6	26,4	28,2
	65 e.o.	15,5	15,8	20,1	20,0	19,3	18,4
	<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Etniciteit	Nederlandse	74,6	74,4	73,0	72,8	67,0	64,5
	Turkse	4,2	4,3	4,2	4,0	7,7	8,2
	Marokkaanse	3,0	3,0	1,9	1,6	2,8	2,8
	Overige niet-westerse	3,5	3,6	5,3	5,2	7,9	8,6
	Duitse	8,6	8,5	8,6	8,5	8,2	8,0
	Overig westerse	6,1	6,1	7,0	7,8	6,4	7,8
	<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Huishouden	alleenstaand	12,8	13,1	29,5	29,5	40,7	40,3
	gezin zonder kinderen	21,3	21,4	16,1	15,8	13,2	13,1
	gezin met kinderen	47,4	47,2	23,9	23,9	14,8	16,1
	onvolledig gezin	8,5	8,7	6,9	7,8	8,5	7,7
	overige, m.n. niet-gezinshouders	8,0	9,5	23,3	22,9	22,8	22,8
	<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Bron: GBA, gemeente Venlo

Verder wonen in Q4 relatief veel allochtonen, met name Turken en personen met een overige, niet westerse etniciteit. Daarnaast telt de binnenstad, en met name Q4, veel alleenstaanden en personen die gezamenlijk een huishouden delen (niet-gezinshouders). Het percentage gezinnen (met kinderen) is er verhoudingsgewijs gering. Tussen 2005 en 2006 is het percentage gezinnen met kinderen in Q4 enigszins gestegen. Tevens is het percentage bewoners met de Nederlandse etniciteit licht gedaald, terwijl het percentage bewoners met een Turkse en niet-Westerse achtergrond enigszins is toegenomen. Mogelijk hangt deze toename samen met het toegenomen percentage gezinnen met kinderen.

Bedrijfsvestigingen

Uit de registratie van bedrijfsvestigingen blijkt dat in de periode 2004-2005 het aantal bedrijven in de gehele binnenstad constant is gebleven (tabel 5.7). In Q4 is het aantal bedrijven met 11% gedaald, terwijl het aantal bedrijven in het overige deel van de binnenstad is gestegen (+3%). Zowel in Q4 als in het overige deel van de binnenstad is het percentage bedrijven dat tot de detailhandel behoort gedaald, terwijl de categorie 'overige bedrijven' is toegenomen met twee procentpunt. Deze stijging is wellicht het eerste resultaat van de inspanningen van gemeente en ondernemers om meer creatieve ondernemers, zoals architecten, grafisch vormgevers, modeontwerpers, industriële vormgevers, muzikanten en dergelijke in de binnenstad te krijgen.

Tabel 5.7 Ondernemingen naar soort in binnenstad (postcode gebied 5911) in 2004 en 2005, in percentages

		2004	2005
Q4		n=157	n=139
	Groothandel	3	2
	Detailhandel	56	55
	Horeca	24	22
	Overig	17	20
	<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Overige deel Binnenstad		n=607	n=626
	Groothandel	4	5
	Detailhandel	40	37
	Horeca	17	17
	Overig	39	41
	<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Binnenstad		N=764	N=765
	Groothandel	4	4
	Detailhandel	43	41
	Horeca	18	18
	Overig	35	37
	<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Conclusie

Bij de gevolgen van drugsoverlast (slachtofferschap criminaliteit, onveiligheidsbeleving en economische gevolgen) zijn bij de ondernemers tussen 2004 en 2005 nauwelijks wijzigingen opgetreden. Andere mogelijke wijzigingen, zoals veranderingen in de bevolkingsopbouw en bedrijfsvestigingen doen zich niet of in beperkte mate voor. Het licht gestegen percentage bedrijven in de categorie 'overige bedrijven' is mogelijk het gevolg van de inspanningen van gemeente en ondernemers om meer culturele en creatieve ondernemers, zoals architecten, grafisch vormgevers, modeontwerpers, industriële vormgevers, muzikanten en dergelijke in de binnenstad te krijgen.

5.3 Verplaatsing

Het is mogelijk dat de handel (en de navenante overlast) zich vanuit Venlo verplaatst naar gemeenten in de omliggende regio. Drugshandelaren uit Venlo kunnen hun handel trachten te verplaatsen door bijvoorbeeld in een van deze gemeenten een onderneming te starten als dekmantel voor drugshandel. Zolang de verkoop zich beperkt tot lokale gebruikers zal deze handel minder opvallen. Verkoop aan Duitse consumenten zal echter sterker opvallen. Een toename van Duitse kopers in een omgeving waar zij voorheen niet of nauwelijks kwamen of opvielen zal tot zichtbare veranderingen leiden. De meest voor de hand liggende locaties, waar Duitse drugstoeristen hun softdrugs zouden kunnen kopen, zijn de grotere gemeenten in de regio rond Venlo waar coffeeshops zijn gevestigd, die goed bereikbaar zijn vanuit het Duitse achterland en die op niet te grote afstand van Duitsland liggen. Voor Duitse kopers doen zich in de regio rond Venlo de volgende drie alternatieven voor: Roermond (2 gedoogde coffeeshops), Weert (2), en Venray (2).

In deze paragraaf komen de (mogelijke) verplaatsingseffecten van drugsoverlast en criminaliteit naar deze omliggende gemeenten aan de orde. Hiervoor is informatie uit de politiemonitor geraadpleegd. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met de districtchefs van de politiedistricten Roermond, Venray en Weert

Politiemonitor

Een globale indicatie van de ontwikkeling van drugsoverlast in de gemeenten is informatie over drugsoverlast uit de jaarlijkse politiemonitor.³ In de politiemonitor worden jaarlijks bewoners ondervraagd over hun ervaringen in het jaar daarvoor. Op dit moment wordt het onderzoek voor de politiemonitor 2006 uitgevoerd, waarin gegevens over het jaar 2005 zullen worden gerapporteerd. Gegevens recenter dan 2004 zijn daarom (nog) niet beschikbaar.

Roermond

De districtschef in de gemeente Roermond heeft het idee dat het met verplaatsingseffecten vanuit andere steden wel meevalt. Men vermoedt wel dat het sinds 2002 drukker is geworden in en rond de coffeeshops, ook al is de aard en omvang van de klanten niet geheel duidelijk. Onduidelijk is of dit komt: door een toenemend gebruik van cannabis in Duitsland; doordat deze (Duitse) kopers voorheen in Venlo kochten; of doordat zij uit de overige steden in Zuid-Limburg komen. Het wijkteam heeft het gevoel dat in Roermond meer op straat gebeurt dan vroeger, maar dit is niet met registratiegegevens aan te tonen. Duidelijke aanwijzingen dat er extra niet gedoogde verkooppunten zijn bijgekomen of dat er handel op straat zou plaatsvinden kan de politie niet geven. Een mogelijke verplaatsing vanuit Venlo kan niet worden uitgesloten, maar concrete gevallen zijn niet genoemd.

Venray

Volgens de politie zijn in de eerste helft van 2005 relatief meer klachten binnengekomen met betrekking tot softdrugsoverlast, met name doordat de coffeeshops nieuwe sluitingstijden kennen. In de loop van 2005 blijkt de omvang van de klachten zich te beperken tot enkele direct omwonenden die vast blijven houden aan het klachtrecht. De politie geeft opnieuw aan dat het aantal klanten van de coffeeshops in 2005 met een natuurlijke, autonome aanwas is toegenomen en dat dit geen verband heeft met de situatie in Venlo, gezien de lastige bereikbaarheid van Venray voor Duitsers. Ook de toename van het aantal softdrugsincidenten en het aantal aangehouden verdachten met betrekking tot drugsgebruik en -handel - zoals eerder verwoord in de evaluatie van Hektor - wordt niet direct toegeschreven aan verplaatsing vanuit Venlo (Snippe e.a. 2005). Straathandel van softdrugs komt in het centrum niet of nauwelijks voor. De politie heeft wel signalen dat er af en toe gedeald wordt vanuit auto's en tussen jeugdigen op het (omvangrijke) openbare terrein van de Limburgse GGZ-instellingen. Daarnaast zou een aantal panden voor (droge) horeca en detailhandel in de laatste twee jaar zijn aangekocht of gehuurd door (criminele) personen die voorheen in Venlo actief waren. Deze informatie is bekend doordat er nauw wordt samengewerkt met de politie in Venlo. Het zou voornamelijk gaan om personen met een Turkse achtergrond. Voor de politie is het echter moeilijk grip op deze 'ondernemingen' te krijgen, omdat het onduidelijk is of er illegale activiteiten worden ontplooid.

Verder is de gemeente Venray in 2005 gestart met het project 'het groene goud'. Met dit project wordt in samenwerking met politie, woningbouwstichtingen en energiebedrijven integraal de hennepcultuur aangepakt. In 2005 zijn enkele kleine hennepkwekerijen ontmanteld, terwijl momenteel een zaak loopt over een grootschalige kwekerij waarbij tevens sporen van een geweldsmisdrijf zijn aangetroffen. De politie vermoedt dat er binnen de hennepcultuur in de regio sprake is van zware georganiseerde criminaliteit.

³ In de politiemonitor wordt gevraagd naar het voorkomen van drugsoverlast. Bij deze vraag kan het om het gebruik van en de handel in zowel soft- als harddrugs gaan.

Weert

In de gemeente Weert is volgens de districtchef het aantal softdrugsincidenten eind 2004 en 2005 gestegen. Deze stijging is een gevolg van de geïntensiveerde opsporing naar (groot- en kleinschalige) hennepkwekerijen. Daarnaast heeft de komst van het centrum voor (dakloze) harddrugsverslaafden medio 2004 eveneens tot een stijging van (soft)drugsincidenten geleid. Verslaafden hebben in de binnenstad, evenals in de laatste maanden van 2004, ook in 2005 veel bekeuringen en verblijfsontzeggingen ontvangen voor het openlijk gebruik van (soft- en) harddrugs alsmede voor bezit van en (onderlinge) handel in harddrugs. In Weert hebben in 2005 geen negatieve ontwikkelingen op het gebied van straathandel of illegale verkooppunten van softdrugs plaatsgevonden. De straathandel van softdrugs vindt nog steeds weinig plaats. De gemeente kent verder nauwelijks problemen rond de gedoogde verkoop in coffeeshops. Dit komt ook doordat in Weert geen sprake is van een grote populatie Duitse softdrugskopers. De Belgische kopers, die circa één vijfde van de klandizie vormen, veroorzaken nauwelijks overlast.

Conclusie

Vooralsnog zijn er geen concrete aanwijzingen dat de drugsoverlast en -criminaliteit in Venlo zich heeft verplaatst naar de omliggende gemeenten.

6. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In dit hoofdstuk worden aan de hand van de onderzoeksvragen puntsgewijs kort de belangrijkste conclusies behandeld. Deze worden besproken aan de hand van de vier hoofdvragen die betrekking hebben op: de beoogde aanpak; de resultaten van Hektor in 2005; de succes- en faalfactoren van de aanpak in 2005; en de onvoorziene resultaten van de aanpak.

De bevindingen zijn gebaseerd op de volgende bronnen: interviews met personen in de projectorganisatie en de staande (gemeentelijke en politionele) organisatie; bestudering en analyse van beleidsdocumenten, notulen en voortgangsrapportages; registratiegegevens van de politie, gemeente en het Openbaar Ministerie; en de resultaten van een enquête onder ondernemers in de binnenstad van Venlo.

6.1 Aanpak

Is de beoogde aanpak 2005 gerealiseerd?

Ten aanzien van de realisatie van de beoogde aanpak wordt onderscheid gemaakt in het proces en de geleverde inspanningen.

Proces

Voor de procesevaluatie van Hektor 2005 is het verloop van de diverse beoogde onderdelen in kaart gebracht. Daarbij is gekeken naar: de projectsturing en de organisatie; de inbedding in de staande organisatie; het beoogde proces van de drie sporen; de beoogde (extra) aandacht voor de aanpak van criminele organisaties; en de beoogde aansluiting bij het jongerenbeleid van Venlo.

Projectsturing en organisatie

- De beoogde projectsturing en de veranderingen in de organisatiestructuur zijn conform de planvorming uitgevoerd. De overgang van de regie van de Stuurgroep Hektor naar een Stuurgroep Veiligheid (die een bredere taakomschrijving kent) is zonder problemen verlopen. De sturing van het driesporen beleid is ongewijzigd voortgezet. Wel hebben enkele overlegstructuren in 2005 meer vorm gekregen: het Omwonendenoverleg Schwanenhaus bij het coffeeshopspoor en het handhavingsoverleg bij het handhavingsspoor. Daarnaast is voor de uitvoering van het vastgoedspoor een programmadirecteur Q4 aangesteld.

Inbedding in staande organisatie

- De beoogde inzet van middelen en de inbedding in de staande organisatie heeft plaatsgevonden en is goed verlopen. Er is sprake geweest van structureel overleg en afstemming met de gemeentelijke afdelingen Bouwen en Wonen, Leefomgeving, Milieu, Stedelijke ontwikkeling, Brandweer en Stadstoezicht (de Integrale handhaving Venlo). Op basis van werkafspraken voeren nu medewerkers binnen de gemeente taken uit die voorheen bij projectmedewerkers van Hektor lagen. Daarnaast hebben diverse handhavingstaken van Hektor ondersteuning gekregen van buitenaf. Vooral op het gebied van bestuurlijk

handhaven is goed samengewerkt, bestaan er goede relaties tussen de betrokken managers en zijn er goede resultaten geboekt.

- Volgens betrokkenen bij de handhaving is het nog te vroeg om de activiteiten van het straatteam en het rechteam op te laten gaan in de bestaande politiestructuur, zowel organisatorisch als ook beheersmatig. Bestrijding van drugsoverlast vereist hoogstwaarschijnlijk nog steeds de exclusieve aandacht van een gespecialiseerd team. Het straatteam is in 2005 dan ook louter voor Hektor werkzaam geweest. Wel heeft het straatteam twee maal succesvol geassisteerd bij projecten van basiseenheden.

Handhavingsspoor

- Ten aanzien van het drie sporen beleid is veelal op dezelfde wijze gewerkt als in de eerste periode. Ten aanzien van de handhaving is zoals beoogd intensiever ingezet op bestuurlijke handhaving (leefmilieucontrole, bestemmingsplannen, pandsluitingen, verblijfsontzeggingen, toepassing Bibob wetgeving).
- Het rechteam heeft in internationaal verband goed en succesvol samengewerkt met de Turkse en Duitse autoriteiten.
- Het straatteam is in vergelijkbare mate als in 2004 actief geweest in Venlo. Het team heeft zich meer dan in voorgaande jaar gericht op de drugshandel buiten Q4.

Coffeeshopspoor

- Het belangrijkste aandachtspunt van de beoogde strategie ten aanzien van het coffeeshopbeleid – een besluit te laten nemen door de gemeenteraad over het realiseren van de bestuursopdracht – is niet uitgevoerd. Deze beslissing wordt nu uiterlijk december 2006 verwacht. De overige punten uit het beoogde coffeeshopbeleid voor 2005 zijn wel uitgevoerd: er hebben periodieke overleggen plaatsgevonden met de coffeeshophouders en de omwonenden van het Schwanenhaus; er is nader onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de verplaatsing van de twee coffeeshops; en er heeft nadere overeenstemming plaatsgevonden met Duitse hulpverleners, docenten en politiemedewerkers.

Vastgoedspoor

- De ontwerpfase binnen het spoor Vast en Goed is, conform het tijdsplan, in 2005 afgerond met het Wijk OntwikkelingsPlan (WOP). Op basis hiervan is gestart met het uitvoeringstraject, waaronder het bestemmingsplantraject en de regieplannen van de diverse deellocaties. In augustus 2005 is aan het WOP een plan voor de ontwerpfase toegevoegd teneinde de weg vrij te maken voor de financiële bijdrage van het Ministerie van VROM. Op basis hiervan zijn afspraken gemaakt over de financiering van het spoor. De verdere, praktische uitvoering van het spoor zal plaatsvinden in de periode tot 2015.

Criminele samenwerkingsverbanden

- De beoogde strategie op het gebied van criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) is niet uitgevoerd. De prioriteit bij de opsporing van softdrugshandel blijkt in 2005 zeer laag. Het geringe aantal opsporingsonderzoeken is tevens verklaarbaar door de geringe capaciteit hiervoor bij de recherche en de lage risico-inschatting voor geweldsdreiging. Daarnaast heeft de beoogde samenwerking met het in Zuid-Nederland gestart project 'aanpak van hennepcultuur en georganiseerde criminaliteit' (nog) niet plaatsgevonden.

Jongerenbeleid

- De beoogde samenwerking en afstemming met het jongerenbeleid van de gemeente Venlo, dat uiting krijgt in het programma Achilles, is in 2005 weinig van de grond gekomen. Dit wordt naar de mening van de onderzoekers vooral veroorzaakt door het feit dat beide programma's verschillende doelstellingen en doelgroepen als uitgangspunt hebben. Het preventieve Achilles richt zich vooral op (risico)jongeren die buiten de boot dreigen te vallen, terwijl Hektor te maken heeft met jongeren die reeds 'ontspoord' zijn (jonge dealers en runners). Er bestaan sinds eind 2005 echter goede banden tussen de beide programma's, waardoor nadere afstemming ten aanzien van projecten in de toekomst mogelijk wordt.

Inspanningen (output)

Inspanningen zijn in 2005 vooral geleverd in het kader van het handhavingsspoor en het vastgoedsspoor en ook voor het coffeeshopspoor. Voor de aansluiting met het jeugdbeleid en de aanpak van georganiseerde criminaliteit zijn in 2005 niet of nauwelijks inspanningen geleverd.

- In 2005 is beoogd de bestuurlijke handhaving te intensiveren. Deze doelstelling is behaald. Zo zijn in 2005 meer panden gesloten vanwege handel in hard- en/of softdrugs dan in voorgaande jaren, onder andere na controles in het kader van het zogenoemde Zomeroffensief. Daarnaast zijn in 2005 meer procesverbalen uitgeschreven voor drugsrunnen en zijn er, ondanks een juridisch probleem met betrekking tot mandatering van het instrumentarium, ongeveer evenveel verblijfsontzeggingen aan runners en dealers uitgeschreven. Ook de toepassing van het Bibobinstrumentarium is in 2005 succesvol gebleken.
- Wat betreft de strafrechtelijke handhaving blijkt dat in 2005 minder overtredingen van de opiumwet inzake softdrugs zijn geconstateerd. Ook is het aantal (aangehouden) verdachten als gevolg van (meldingen van) drugsoverlast afgenomen. Het aantal harddrugsincidenten is toegenomen. Door de verminderde aanwezigheid van softdrugshandel in de binnenstad is de harddrugproblematiek volgens betrokkenen zichtbaarder geworden. Ook de hoeveelheid door het straatteam in beslag genomen harddrugs is sterk gestegen.
- Het rechercheteam heeft minder verdachten van softdrugshandel aangehouden dan in 2004. Wel heeft het rechercheteam grotere hoeveelheden softdrugs in beslag genomen. Het aantal door de politie Venlo aangeleverde zaken bij het OM is in 2005 ten opzichte van 2004 gedaald. Wel is er veel meer conservatoir beslag gelegd op de bezittingen van deze verdachten.
- Voor de praktische uitvoering van het vastgoedsspoor zijn in 2005 in het gebied Q4 21 panden door de gemeenten verworven. In een deel van deze panden zijn (en worden) om leegstand te voorkomen tijdens de bouwfase culturele uitingsvormen (ateliers, winkels) gevestigd om de wijk te verlevendigen.
- De inspanning van de politie in Venlo lijkt op het gebied van softdrugs minder intensief te zijn geweest. De meldingen van drugsoverlast laten vanaf maart tot oktober 2005 een forse stijging zien die echter niet wordt gevolgd door mutaties of door drugsoverlastmutaties in het BPS, waarmee de inspanningen van de politie worden geregistreerd. Dit hangt vermoedelijk samen met het juridisch probleem over de mandatering van de verblijfsontzeggingen, waardoor de politie tijdelijk niet over een goed instrument beschikte om te kunnen optreden.

Best practices

- Een van de afspraken in het werkplan Hektor 2005 is het beschikbaar stellen van best practices aan andere gemeenten. De aanpak Hektor is in 2005 nationaal en

internationaal sterk uitgedragen. In 2005 is volop gewerkt aan de communicatie met andere gemeenten, onder andere in het grensstedenoverleg en met enkele Duitse overheidsinstellingen. Verder is voor andere gemeenten een conferentie georganiseerd over de (succesvolle) implementatie van de Bibob wetgeving in Venlo. In het verlengde hiervan ligt het in 2005 door de gemeente ontwikkelde vergunningensysteem voor head-, grow- en smartshops. Ook deze detailhandel is in Venlo vanaf maart 2006 te screenen op grond van de wet Bibob. De brede verspreiding in de vorm van een bundel best practices heeft in 2005 niet plaatsgevonden. Over de uitgifte van deze bundel zijn met het Ministerie van Justitie afspraken gemaakt. De bundel zal in de loop van 2006 verschijnen.

6.2 Resultaten

Zijn de voor 2005 beoogde resultaten bereikt?

Hieronder worden de voornaamste resultaten van de aanpak van Hektor in 2005 weergegeven. De resultaten voor 2005 zijn ambivalent. Aan de ene kant is de overlast door softdrugsklanten in Q4 en Venlo-Zuid afgenomen, aan de andere kant zijn er in geheel Venlo nog steeds substantiële aantallen meldingen van overlast en ervaren ondernemers in dezelfde mate overlast al in het voorgaande jaar. Het lijkt er op dat het gebied Q4, mede door de verplaatsing van de twee coffeeshops, daadwerkelijk is ontlast, maar dat de overige stadsdelen wat meer overlast ervaren dan voorheen. In Venlo-Zuid en Venlo-Oost heeft dit voornamelijk betrekking op softdrugsoverlast, terwijl in de binnenstad (buiten Q4) meer harddrugsoverlast wordt gesignaleerd.

Drugsoverlast en criminaliteit

- Het aantal meldingen van drugsoverlast is zowel in de gemeente Venlo als in het gebied Q4 ten opzichte van 2004 licht gestegen. Vooral in de zomermaanden is het aantal meldingen hoog. Dit is deels te verklaren door weersomstandigheden, maar ook door het vervallen van het mandaat om drugsdealers en -runners verblijfsontzeggingen op te leggen. Dit heeft direct geleid tot een toename van drugsdealers en -runners in de binnenstad.
- Ondanks het ontbreken van dit mandaat zijn in 2005 meer dealers en runners aangehouden dan in 2004.
- Uit analyse van BPS gegevens van de politie blijkt dat ten opzichte van 2004 ook het aantal panden waarbij sprake is van een vermoeden van drugshandel is toegenomen. Daarnaast is het aantal panden waar daadwerkelijk verdachten zijn aangehouden en/of softdrugs in beslag zijn genomen tevens toegenomen. Vaker dan in 2004 zijn deze panden buiten Q4 aangetroffen.
- Het aantal softdrugklanten in de binnenstad, met name in Q4, is sterk afgenomen. Uit de evaluatie van de verplaatsing van twee coffeeshops blijkt dat de stroom softdrugklanten is afgebogen van Q4 naar de Bevrijdingsweg aan de rand van Venlo. Dit heeft er toe geleid dat door de bewoners in Q4 en Venlo-Zuid in 2005 minder drugsproblematiek en verkeersproblematiek wordt ervaren. Bij de nieuwe locatie is er wel sprake van overlast voor bewoners. Deze is beheersbaar gebleken door permanente inzet van politie, gemeente en coffeeshophouder.
- De ervaren overlast van ondernemers in het gebied Q4 ligt in 2005 ten opzichte van 2004 op een vergelijkbaar niveau. In de overige binnenstad ervaren de ondernemers echter significant meer overlast door de aanwezigheid van kopers, dealers en runners op straat. De indicatorscores van de overige vormen van

drugsoverlast (onder andere van verkooppunten) liggen in de overige binnenstad op ongeveer hetzelfde niveau als in Q4.

- Bij de gevolgen van drugsoverlast (slachtofferschap criminaliteit, onveiligheidsbeleving en economische gevolgen) zijn bij de ondernemers tussen 2004 en 2005 nauwelijks wijzigingen opgetreden.

Verkooppunten softdrugs

- Er zijn geen besluiten genomen ten aanzien van het coffeeshopbeleid. De effecten van de verplaatsing van de twee coffeeshops uit het centrum zijn in 2005 nauwellettend gevolgd. De resultaten van de verplaatsing zijn positief.
- Het aantal bekende illegale verkooppunten is gestegen van zeven in 2004 naar 13 in 2005. Dit is het gevolg van meer effectieve opsporing en handhaving.

Criminele organisaties

- Het doel om in 2005 drie criminele organisaties te ontmantelen is niet behaald. Ook een nieuwe analyse van de Criminele Samenwerkingsverbanden (CSV's) heeft in 2005 niet plaatsgevonden. Politiefunctionarissen geven aan dat in 2005 geen veranderingen in de aard of omvang van de CSV's, actief in de softdrugshandel, zijn te constateren.

Jongerenprogramma's

- Uit het samenwerkingsverband tussen de programma's Hektor en Achilles zijn in 2005 geen (gezamenlijke) programma's of opleidingen ontwikkeld of aangeboden aan jongeren.

6.3 Succes- en faalfactoren

<i>Welke factoren hebben bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen, wat waren faalfactoren?</i>

In deze paragraaf wordt aan de hand van de verzamelde informatie ingegaan op de succes- en faalfactoren.

Succesfactoren

- De samenwerking tussen de drie sporen is in 2005 geïntensiveerd. Ten opzichte van de eerste periode wordt volgens de betrokkenen de integrale visie meer gedeeld en heeft dit zijn weerslag op de samenwerking. De veranderingen in de projectsturing en de overlegstructuren hebben daar positief aan bijgedragen.
- Op het gebied van handhaving zijn goede resultaten geboekt voornamelijk bij de bestuurlijke handhaving van drugspannen, illegale verkooppunten en de toepassing van de Bibob maatregel. Bibob is ingezet om te voorkomen dat personen met antecedenten op het gebied van drugs bedrijvigheid starten in kwetsbare gebieden wat betreft drugshandel.
- De 'indaling' van de gemeentelijke taken is positief verlopen. De overgang vond door de goede afstemming binnen en met het managementteam van Hektor zonder veel problemen plaats.
- Met het verdwijnen van de coffeeshops uit het Q4-gebied is volgens de bewoners de overlast in de openbare ruimte hier sterk gereduceerd.
- Het aantal panden dat vanwege drugshandel is gesloten is, na intensivering van de bestuurlijke aanpak, verdubbeld. Dit is zeer positief te noemen, maar geeft tevens

aan dat bij toenemende inspanningen nog steeds resultaten zijn te behalen. Met andere woorden: de drugshandel is nog steeds ruim vertegenwoordigd.

Faalfactoren

- Er is nog geen aanwijzing dat er sprake is van een concrete samenwerking en afstemming tussen Hektor en het jongerenbeleid Achilles, ondanks de goede onderlinge relatie. Het feit dat de beide programma's verschillende doelgroepen hebben, zal hier sterk mee te maken hebben.
- Er is onvoldoende aandacht geweest voor de aanpak van criminele organisaties en de (aansluiting bij) de aanpak van hennepcultuur. De beleidsvoornemens op deze gebieden zijn althans in 2005 niet uitgevoerd. Dit komt onder meer door de blijvende lage prioriteit voor de opsporing van softdrugshandel, de geringe capaciteit bij de recherche hiervoor en de lage risico-inschatting voor geweldsdreiging.
- Door de late besluitvorming over de continuering van de subsidie van Hektor konden pas laat in 2005 nieuwe werkafspraken tussen de samenwerkende partijen worden gemaakt. Dit heeft wellicht enige invloed gehad op de bereikte resultaten.
- Er heeft in de tweede periode, evenals in de eerste periode (2001-2004), geen echte probleemanalyse plaatsgevonden. Dit wordt, mede naar aanleiding van de evaluevaluatie van de eerste periode, als knelpunt gezien door verschillende betrokkenen bij Hektor. In dit kader is het plan voor de komende periode (vanaf 2006) een informatiemanager aan te stellen.

6.4 Onvoorziene resultaten en verplaatsingseffecten

Zijn er onvoorziene resultaten of verplaatsingseffecten?

De laatste onderzoeksvraag heeft betrekking op in hoeverre er onvoorziene resultaten en verplaatsingseffecten zijn opgetreden in 2005.

- Door de verplaatsing van twee coffeeshops naar de periferie van Venlo heeft een deel van de softdrugsproblematiek zich verplaatst naar de nieuwe locatie. De hiermee samenhangende problematiek bestaat vooral uit verkeershinder en overlastgevend gedrag van softdrugskopers in de openbare ruimte. De overlast is in 2005 echter goed beheersbaar gebleken. De verplaatsing heeft niet geleid tot de verplaatsing van verslaafden, (soft)drugdealers en –runners of een toename van het aantal illegale verkooppunten. Wel lijkt de Kaldenkerkerweg een aantrekkelijker locatie voor drugshandel vanuit panden. Bij de handhavingdiensten is hiervoor aandacht, maar betrokkenen geven aan dat de aanpak van deze panden dient te worden geïntensiveerd.
- Er lijkt ook in 2005 geen sprake te zijn van verplaatsing naar de omliggende gemeenten Roermond, Venray en Weert, dit is althans niet met cijfermateriaal aan te tonen. Politiefunctionarissen hebben geen aanwijzingen dat er meer drugskopers, -dealers of –runners actief zijn in deze gemeenten. Ook het aantal illegale verkooppunten in deze gemeenten is niet gewijzigd in 2005. Bij de politie Venray bestaat evenwel het vermoeden dat Venlose criminelen in de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd in horeca en detailhandel in Venray. Of en in welke mate criminele activiteiten vanuit deze panden worden uitgevoerd is onduidelijk. Tevens is onduidelijk of dit het gevolg is van de aanpak van Hektor. Met de invoering van wet Bibob hoopt de gemeente Venray meer mogelijkheden te hebben om criminele activiteiten te kunnen voorkomen.

6.5 Ten slotte

De aanpak van de drugsoverlast in Venlo is met het voortzetten van Hektor in 2005 grotendeels verlopen zoals werd beoogd. Een uitzondering is het coffeeshopbeleid waar een voorgenomen besluit over het oorspronkelijke idee het aantal bestaande coffeeshops met twee uit te breiden niet is genomen. De resultaten van de aanpak wijzen niet eenduidig één kant op. In Venlo ervaren bewoners en ondernemers nog steeds overlast, terwijl in gebieden buiten Q4 de drugsoverlast wat lijkt te zijn toegenomen.

De vraag naar drugs in Venlo zal - gezien de geografische ligging van de stad, de toegangspoort naar Duitsland, en daardoor voor een groot aantal (jonge) Duitsers de eerste plaats waar softdrugs te koop is in gedoogde coffeeshops - voorlopig blijven. Het beïnvloeden van deze vooral Duitse vraag is lastig zolang het beleid tussen Nederland en Duitsland voor de verkoop van softdrugs verschilt. Voor het bestuur en de handhavers is de opdracht de overlast voor bewoners en ondernemers als gevolg van de verkoop van softdrugs tot een minimum te beperken. Evenals in de vier voorgaande jaren is in 2005 de drugshandel en overlast in Venlo intensief bestreden.

De inspanningen van de gemeentelijke handhavers, de politie, het OM en de Belastingdienst hebben ook in 2005 tot positieve resultaten geleid. Het aantal kopers van softdrugs dat Q4 bezoekt en daar voor overlast zorgt is sinds de verplaatsing van twee coffeeshops drastisch afgenomen. De toeloop naar het Schwanenhaus, waar beide coffeeshops nu zijn gevestigd, is echter groot en leidt daar tot enige overlast voor omwonenden. Door de gewijzigde bezoekersstromen lijken de nog in Venlo aanwezige straatdealers en runners hun werkterrein eveneens te verleggen. Zij zijn met name actief in straten in de binnenstad, maar vaker buiten Q4 en buiten bereik van de toezichtcamera's. In deze winkelgebieden vallen ze tussen het winkelend publiek minder op dan in Q4 waar sinds de verplaatsing van de coffeeshops minder kopers van softdrugs komen. De winkeliers in het winkelgebied ervaren dan ook meer drugsoverlast dan in 2004. Ondanks de intensieve aanpak blijken de huidige inspanningen de straathandel en de daaraan gerelateerde overlast niet verder te kunnen terugdringen.

Ook drugspannen zijn wat vaker aangetroffen net buiten Q4 en tevens in de omgeving van de Straalseweg en aan de Kaldenkerkerweg. Voor de drugshandel is de Kaldenkerkerweg een aantrekkelijke locatie, omdat deze de route vormt van de binnenstad en het station naar het Schwanenhaus. De inspanningen van de handhavings- en opsporingsdiensten in Venlo zullen vooral op deze locaties waar de drugshandel zich naar toe lijkt te verplaatsen moeten worden gericht.

Daarnaast verdient de aanpak van de jonge straatdealers en runners, waaronder enkele illegalen, meer aandacht. De verwachting is dat zij de drugshandel niet zo maar zullen opgeven. Vaak hebben zij weinig andere mogelijkheden of zien zelf geen ander perspectief. Een concreet hulpaanbod, eventueel met drang, kan hen wellicht van gedachten doen veranderen. De vooral repressieve aanpak van Hektor biedt deze jongeren geen soelaas, terwijl zij door het gemeentelijk jongerenbeleid niet worden bereikt.

Het effectief verminderen van straatdealers en runners is des te belangrijker omdat in 2005 de handel in harddrugs in Venlo lijkt toe te nemen. Enige voorzichtigheid is hierbij op zijn plaats. Ook voor de handel in harddrugs geldt dat deze beter zichtbaar is geworden, omdat een groot deel van de Duitse kopers van softdrugs niet langer in de binnenstad komt. Daarnaast kan ook de aandacht van de politie in 2005 hierdoor meer op deze handel gericht zijn geweest.

Van een structurele verplaatsing naar buitenwijken lijkt geen sprake te zijn. Wel is in Tegelen een softdrugshandelaar aangehouden na klachten van omwonenden. Deze handelaar was eerder al actief in Q4. Ook van een structurele verplaatsing naar buiten Venlo gelegen gebieden lijkt geen sprake te zijn. Zolang er binnen Venlo nog voldoende alternatieven beschikbaar zijn, zal verplaatsing waarschijnlijk ook niet snel optreden. Daarvoor is de geografische ligging van Venlo voor de drugshandel te aantrekkelijk, gezien het verschil in drugsbeleid tussen Nederland en Duitsland.

LITERATUUR

- Bieleman, B., H. Naayer, A. Nienhuis (2006)
Coffeeshops naar de periferie. Evaluatie verplaatsing twee coffeeshops. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Gemeente Venlo (2001)
Hektor. Gemeente Venlo, Venlo.
- Gemeente Venlo (2005a)
Werkplan Hektor 2005. Gemeente Venlo, Venlo.
- Gemeente Venlo (2005b)
Meer dan tot 10 tellen. Achilles 2006. Gemeente Venlo, Venlo.
- Gemeente Venlo (in druk)
Jaarverslag Hektor 2005. Gemeente Venlo, Venlo.
- Klein Haarhuis, C.M., M.M.J. van Ooyen-Houben, E. Kleemans, F.L. Leeuw (2005)
Kennis voor beleid. Een synthese van 58 (evaluatie)onderzoeken op het gebied van rechtshandhaving. Cahier 2005-5. WODC, Den Haag.
- Kruyer, F. (2003)
Het antwoord op middencriminaliteit; informatie-uitwisseling dient verbeterd. In: Algemeen politieblad, nr 4.
- Leeuw, F.L. (2003)
Reconstructing program theories: methods available and problems to be solved. American journal of evaluation 24 (1) p. 5-20.
- Snippe, J., F. Oldersma, B. Bieleman (2002)
Monitor drugsoverlast Nederland 1996-2002. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Snippe, J., B. Bieleman (2002)
Monitoring drugsoverlast Venlo. Indicatoren en nulmeting. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Snippe, J., B. Merkelijn, M. Bezema, L. Griesheimer, A. Kruize, B. Bieleman (2002)
Monitoring drugsoverlast Venlo. Aanvullende onderzoeken. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Snippe, J., B. Bieleman, A. Kruize (2004a)
Hektor in Venlo. Monitoren drugsoverlast Venlo. Tussenmeting. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam
- Snippe, J., B. Bieleman, H. Naayer, C. Ogier (2004b)
Preventieve doorlichting cannabissector c.a.. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Snippe, J., B. Bieleman, H. Naayer, A. Kruize (2005)
Hektor in Venlo. Eindevaluatie: Inspanningen, proces en resultaten 2001-2004. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- WODC (2005)
Startnotitie evaluatie Hektor 2005. WODC, Ministerie van Justitie, Den Haag.

Daarnaast zijn de volgende gemeentelijke stukken uit 2005 geraadpleegd:

Notulen Project Management Team
Verslagen Stuurgroep Veiligheid
Raadsinformatiebrieven van de gemeenteraad Venlo
Verslagen bestuurlijk overleg Vast & Goed

